EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.11.24.
COM(2021) 900 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK

2022. évi költségvetésiterv-javaslatok: Átfogó értékelés

Összefoglalás

Ez a közlemény az euróövezeti tagállamok 2022. évi költségvetésiterv-javaslataira, valamint az euróövezet egészének átfogó költségvetési helyzetére és aggregált költségvetési irányvonalára vonatkozóan a Bizottság által a 473/2013/EU rendelet alapján elvégzett értékelést foglalja össze.

A Bizottság értékelése figyelembe veszi a Covid19-válság utáni, folyamatban lévő gazdasági helyreállítást, valamint azt, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2022-ben még alkalmazandó lesz, és várhatóan csak 2023-ban kerül deaktiválásra. Az értékelés a Tanács 2021. június 18-án elfogadott költségvetéspolitikai ajánlásain alapul. A Tanács iránymutatása a következőképpen foglalható össze: A 2022. évben a kis, illetve közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamoknak támogató költségvetési irányvonalat kell követniük, a nagy adósságállománnyal rendelkezőknek pedig – amellett, hogy prudens költségvetési politikát folytatnak – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó finanszírozást a gazdaság helyreállítását támogató addicionális beruházásokra kell felhasználniuk. Minden tagállamnak fenn kell tartania a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Annak érdekében, hogy a gazdasági helyreállításhoz nyújtott támogatás maximalizálása ne állítsa kényszerpályára a jövőbeli költségvetéseket és ne rójon állandó terhet az államháztartásra, a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedését ellenőrzés alatt kell tartani, a nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamokban pedig korlátozni kell.

A 2022. évi költségvetésiterv-javaslatokra, valamint az euróövezet egészének költségvetési irányvonalára vonatkozó elemzés a következőképpen foglalható össze:

1. Az euróövezeti gazdaságok újranyitása erőteljes élénkülést indukál a tagállamokban és az egyes ágazatokban. A reál-GDP növekedése 2021-ben 5% lesz, köszönhetően a magánszektorbeli fogyasztás és a beruházások növekedésének. A gazdasági aktivitás 2022-ben is dinamikusan, 4,3%-kal fog bővülni, ugyanakkor a helyreállítás tagállamonként eltérő gyorsasággal zajlik. A továbbra is nagy és összességében negatív irányú bizonytalanságok és kockázatok, valamint a kínálati oldalon tapasztalható újfajta és erősödő visszatartó tényezők beárnyékolják a gazdasági kilátásokat.

2. A tagállamok fokozatosan megszüntetik az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket, és figyelmüket egyre inkább a helyreállítás fenntartását támogató intézkedésekre összpontosítják. Az automatikus stabilizátorok működésével együtt ez támogatólag hat az euróövezet aggregált költségvetési irányvonalára, amely 2022-ben jelentős mértékben javulni fog. A költségvetésiterv-javaslatok szerint 2022-ben az összesített GDP-arányos államháztartási hiány 4,1%, a GDP-arányos államadósság pedig 96% körüli lesz, ami lényegében megfelel a Bizottság 2021. őszi előrejelzésének. Az előrejelzés mögöttes kockázatai miatt a 2022-es gazdasági és költségvetési eredmények rosszabbak lehetnek a költségvetésiterv-javaslatokban becsültnél.

3. A tagállamok a válsággal összefüggő intézkedésekről egyre inkább a helyreállítás fenntartására helyezik át a hangsúlyt. A tagállamok a járványra reagálva, illetve a gazdaság helyreállításának támogatása érdekében jelentős költségvetési intézkedéseket hoztak (2021-ben a GDP 5,2%-ának, 2022-ben a GDP 2,8%-ának megfelelő összegben). Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések többségét a tervek szerint 2022-ben megszüntetik (ezek 2021-ben a GDP 3,7%-ának, 2022-ben a GDP 0,4%-ának megfelelő összeget jelentenek). Ezzel szemben nőnek a gazdaság helyreállításának támogatását célzó intézkedések (2021-ben a GDP 1,5%-ának, 2022-ben a GDP 2,3%-ának megfelelő összeg), amelyek egyre nagyobb mértékben kapcsolódnak uniós finanszírozású intézkedésekhez. A 2022. évben a helyreállítás-támogató intézkedések forrásainak 24%-át a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások adják. A tagállamok emellett a háztartások és a vállalkozások likviditási helyzetének javítására is törekedtek egyrészt garanciák, másrészt pedig az adó- és a társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettségek

felfüggesztése révén. Az ilyen jellegű intézkedések általában nem befolyásolják az államháztartási hiányt, hacsak nem szabványosított garanciákról van szó.

4. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó források felhasználása várhatóan az időszak elejére összpontosul. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése és a költségvetésiterv-javaslatok szerint a tagállamok várhatóan a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében előirányzott vissza nem térítendő támogatások teljes összegének több mint 40%-át fogják felhasználni, függően a mérföldkövek és a célok teljesítése alapján hozandó kifizetési határozatoktól. A 2020-tól 2022-ig tartó időszakban a tagállamok a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások többségét (több mint 70%-át) magán- és közberuházások finanszírozására, a fennmaradó részt pedig elsősorban a helyreállítás támogatását, a reziliencia megerősítését, valamint a zöld és digitális átállás előmozdítását elősegíteni hivatott folyó kiadásokra tervezik felhasználni.

5. A tervek szerint a tagállamok 2022-ben – a Tanács ajánlásaival összhangban – a nemzeti finanszírozású beruházásokat szinten tartják vagy lényegében szinten tartják. A közberuházások GDP-n belüli részarányának várható növekedése mögött részben uniós, részben nemzeti finanszírozási források állnak. A tagállamok többségének 2022. évi költségvetésiterv-javaslata tartalmaz utalást a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott intézkedésekre. Bizonyos fokú heterogenitás figyelhető meg abban, ahogyan az euróövezeti tagállamok fel kívánják használni a 2020-tól 2022-ig tartó időszakban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat. A nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamok a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat nagyrészt addicionális beruházások finanszírozására tervezik felhasználni, összhangban a Tanács ajánlásaiban foglaltakkal.

6. Az euróövezet költségvetési irányvonala várhatóan expanzív lesz a 2020–2022-as időszakban. A tagállamonkénti költségvetési irányvonalak az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések tervezett megszüntetésének hatásával korrigálva 2022-ben a tervek szerint támogató jellegűek lesznek csaknem valamennyi tagállam esetében. A kis és a közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamok túlnyomó többsége a Tanács ajánlásainak megfelelően költségvetési expanziót tervez.

7. A nemzeti és az uniós forrásokból finanszírozott közberuházások és más tőkekiadások fontos pozitív szerepe mellett 2021-ben és 2022-ben a költségvetési expanzió mögött elsősorban a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadás áll majd. Több tagállam – köztük nagy adósságállománnyal rendelkezők – esetében a tervezett támogató jellegű költségvetési irányvonalat elsősorban a nagyobb nemzeti finanszírozású folyó kiadások vagy ellentételezés nélküli adócsökkentések adják. Egyes esetekben ez várhatóan jelentős hatással lesz a mögöttes költségvetési pozícióra. A tagállamok mintegy egynegyedében a támogató jellegű költségvetési irányvonal meghatározó elemét a – nemzeti és uniós finanszírozású – beruházások adják.

A 2022. évi költségvetésiterv-javaslatokról készült bizottsági vélemények a 2021. június 18-i tanácsi ajánlásoknak való megfelelésre összpontosítanak. A következőkben összefoglaljuk a Bizottság véleményeit, amelyek a Bizottság 2021. őszi előrejelzésén alapulnak.

Nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamok (Belgium, Franciaország, Görögország, Olaszország és Spanyolország)

- A Tanács ajánlásait követve mindegyik tagállam a helyreállítás támogatása érdekében, addicionális beruházások finanszírozására használja fel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó forrásokat.
- A Tanács ajánlásainak megfelelően mindegyik tagállam a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének megőrzését tervezi.

- Az Olaszországnak címzett tanácsi ajánlás szerint az országnak korlátoznia kell a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. Az előrejelzés tanúsága szerint ez nem lesz kellően biztosított, mert 2022-ben az új bevételi intézkedések levonásával számított nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadás növekedése várhatóan jelentős mértékben segíteni fogja Olaszország összességében támogató jellegű költségvetési irányvonalát. A prudens költségvetési politika támogatása érdekében a Bizottság felkéri Olaszországot arra, hogy nemzeti költségvetési eljárásának keretei között tegye meg a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedésének korlátozásához szükséges intézkedéseket.
- Belgiumnak, Franciaországnak, Görögországnak, Olaszországnak és Spanyolországnak, tekintettel államadósságuk szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló jelentős középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartaniuk a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága.

Kis, illetve közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamok (Ausztria, Ciprus, Észtország, Finnország, Hollandia, Írország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Szlovákia és Szlovénia)

- A Tanács ajánlásainak megfelelően Szlovákia és Málta kivételével mindegyik tagállam – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköztől kapott impulzust is figyelembe véve – támogató jellegű költségvetési irányvonalat követ. Szlovákia restriktív költségvetési irányvonala mögött nagymértékű kibocsátásnövekedés és kialakulóban lévő kapacitáskorlátok állnak. Málta semleges irányvonala elsősorban a nagyon nagy becsült potenciális növekedésnek tudható be, miközben a közberuházások soha nem látott magas szintet érnek el. Ez lényegében összhangban van a Tanács ajánlásával.
- Mindegyik tagállam azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz segítségével a helyreállítást fogja támogatni, bár megjegyzendő, hogy Hollandia még nem nyújtotta be helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.
- A Tanács ajánlásainak megfelelően mindegyik tagállam azt tervezi, hogy megőrzi vagy lényegében megőrzi a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.
- A Lettországnak és a Litvániának címzett tanácsi ajánlás szerint ezeknek az országoknak ellenőrzés alatt kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. Az előrejelzés tanúsága szerint ez nem lesz kellően biztosított, mert 2022-ben az új bevételi intézkedések levonásával számított nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadás növekedése várhatóan jelentős mértékben segíteni fogja a két ország összességében támogató jellegű költségvetési irányvonalát.

I. Bevezetés

A nemzeti költségvetési politikák koordinációja fontos része a gazdasági és monetáris unió gazdasági kormányzási keretének.[1] E koordináció lehetővé tétele érdekében az euróövezeti tagállamok minden évben október közepéig megküldik a Bizottságnak és az eurócsoportnak a következő évi költségvetésiterv-javaslatukat.[2] Ezekben a javaslatokban a tagállamok összefoglalják a nemzeti parlamentek elé terjeszteni tervezett költségvetés-tervezeteket. A Bizottság minden egyes javaslatot véleményez, és értékeli, hogy a javaslat megfelel-e az adott tagállam Stabilitási és Növekedési Paktumból fakadó kötelezettségeinek. A Bizottság által megfogalmazott vélemények a nemzeti kormányok számára szakpolitikai tanácsadást, a nemzeti parlamentek számára pedig tájékoztatást nyújtanak, és ezáltal elősegítik az uniós költségvetési szabályoknak megfelelő költségvetések elfogadását. A Bizottság emellett egy átfogó értékelést is összeállít az euróövezet egészének költségvetési helyzetéről és kilátásairól.

A Bizottság értékelése a Tanács által 2021. június 18-án az aktualizált stabilitási programokról elfogadott ajánlásokból indul ki. Idén a Covid19-világjárvány miatt a költségvetéspolitikai ajánlások kvalitatív jellegűek, és nem tartalmaznak számszerű költségvetési követelményeket. Ezt az indokolja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének, amelyet a Bizottság és a Tanács 2020 márciusában aktivált, 2022-ben is folytatódik az alkalmazása.[3] A jelenlegi előrejelzések alapján az általános mentesítési rendelkezés 2023-tól már nem lesz alkalmazható.

A 2022-re vonatkozó ajánlások a költségvetési irányvonal általános irányára és összetételére összpontosítanak, ideértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében és más uniós forrásokból finanszírozott kiadásokat is. Az ajánlások az ideglenes szükséghelyzeti intézkedéseket nettósítva veszik figyelembe. A tanácsi ajánlások azt javasolják, hogy a kis, illetve közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamok támogató költségvetési irányvonalat kövessenek, a nagy adósságállománnyal rendelkezők pedig prudens költségvetési politikát folytassanak, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó finanszírozást a gazdaság helyreállítását támogató addicionális beruházásokra használják fel. Az ajánlások minden tagállam esetében a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartását javasolják. Annak érdekében, hogy a gazdasági helyreállításhoz nyújtott támogatás maximalizálása ne állítsa kényszerpályára a jövőbeli költségvetéseket és a költségvetési

[1] A költségvetésiterv-javaslatok monitoringjára és értékelésére, valamint az euróövezeti tagállamok túlzott hiánya kiigazításának biztosítására vonatkozó közös rendelkezésekről szóló, 2013. május 21-i 473/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 140., 2013.5.27., 11. o.) rendelkezéseinek megfelelően.

[2] A 473/2013/EU rendelet előírásainak megfelelően 2021. október 15-ig csaknem valamennyi euróövezeti tagállam megküldte a 2022. évre vonatkozó költségvetésiterv-javaslatát. Olaszország október 20-án nyújtotta be javaslatát. Franciaország október 22-én aktualizált javaslatot nyújtott be. A Bizottság véleménye az aktualizált javaslat értékelésén alapul. A Bizottság nem fogadott el véleményt Portugália költségvetésiterv-javaslatáról, mert a Portugália javaslatának alapját képező költségvetés-tervezetet a tagállam parlamentje időközben elutasította. A Bizottság 2021. november 15-én levélben kérte fel a portugál hatóságokat arra, hogy az ország költségvetésiterv-javaslatát kellő időben nyújtsák be, amint a kormány a portugál parlament elé terjeszti a 2022. évi állami költségvetésről szóló törvény új tervezetét. Az új költségvetési törvény tervezetét legalább egy hónappal a parlamenti elfogadás tervezett időpontja előtt kell benyújtani.

[3] A Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének alkalmazásáról elfogadott, a Tanácsnak címzett közleményében (Brüsszel, 2020. március 20., COM(2020) 123 final) kifejtette, hogy álláspontja szerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesésre való tekintettel az általános mentesítési rendelkezés aktiválásának feltételei teljesülnek. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-i nyilatkozatukban egyetértettek a Bizottság értékelésével.

fenntarthatóság biztosítása ne rójon állandó terhet az államháztartásra, a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedését ellenőrzés alatt kell tartani, a nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamokban pedig korlátozni kell.

Az ajánlások szerint középtávon valamennyi tagállamnak prudens költségvetési pozíciót kell elérnie és biztosítania kell a költségvetési fenntarthatóságot, eközben pedig a növekedési potenciál javítása érdekében növelnie kell a beruházásokat. Az ajánlások annak biztosítását is célul tűzték ki, hogy összetételét tekintve az egyes tagállamok költségvetési politikája fenntartható gazdasági helyreállítást biztosítson, és összhangban legyen a zöld és digitális átállás követelményeivel.[4]

E közlemény célja kettős. Egyrészt a költségvetésiterv-javaslatok átfogó értékelése alapján összesített képet ad az euróövezet költségvetési politikájáról. Ez az eljárás a stabilitási programok tavasszal végrehajtott, minden országra kiterjedő értékeléséhez hasonlít. Másrészt országonkénti áttekintést ad a költségvetésiterv-javaslatokról, és elmagyarázza, hogyan értékelte a Bizottság ezeket a javaslatokat, különös tekintettel a Covid19-világjárvány utáni fenntartható uniós gazdasági helyreállítás támogatása érdekében elfogadott költségvetési intézkedésekre.

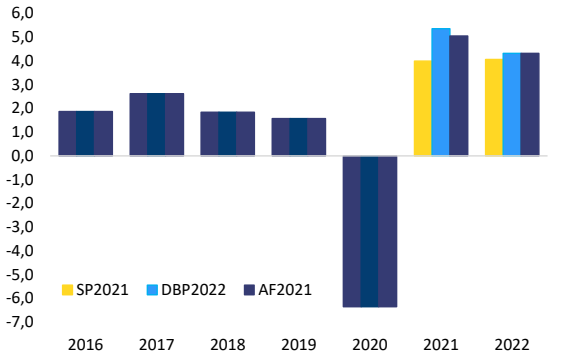
[4] A Tanács az aktualizált stabilitási programokról 2021. június 18-án elfogadott ajánlásában a következőket javasolta a tagállamoknak: „A fenntartható és inkluzív helyreállítás biztosítása érdekében fordíts[anak] külön figyelmet az államháztartás összetételére, a költségvetés bevételi és kiadási oldalát is tekintetbe véve, valamint a költségvetési intézkedések minőségére. Részesíts[ék] előnyben a fenntartható és növekedésösztönző beruházásokat, különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházásokat. Kezelj[ék] kiemelten azokat a költségvetési strukturális reformokat, amelyek hozzájárulnak a közpolitikai prioritások finanszírozásának biztosításához, és elősegítik az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, többek között – adott esetben – azáltal, hogy növeli[k] a mindenki számára elérhető egészségügyi és szociális védelmi rendszerek hatókörét, megfelelőségét és fenntarthatóságát.”

II. Fő megállapítások az euróövezet egészére nézve

Gazdasági kilátások

Az euróövezeti gazdaságok újranyitása erőteljes élénkülést indukál a tagállamokban és az egyes ágazatokban. Az egészségügyi helyzet javulása és a korlátozó intézkedések enyhítése az euróövezeti gazdasági aktivitás erőteljes élénkülését eredményezte 2021 második negyedévében, és ez a folyamat a harmadik negyedévben még gyorsabbá vált. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint a reál-GDP növekedése az év egészét tekintve várhatóan eléri az 5,0%-ot (a 2020-ban bekövetkezett 6,4%-os visszaesés után). A negyedéves adatokat vizsgálva az euróövezeti gazdaság az év végére eléri a világjárvány előtti szintjét, bár még elmarad a válság előtti tendenciák alapján várt szinttől, amelyet a jelenlegi előrejelzések szerint 2023-ban fog elérni. Az élénkülést a magánszektorbeli fogyasztás és a beruházások növekedése táplálja. A magánszektorbeli fogyasztás felgyorsulását a háztartások rendelkezésére álló jövedelem növekedése és a megtakarítási rátáknak a historikus szintek közelébe való csökkenése okozza, a beruházások növekedése mögött pedig a vállalati szektor kedvező finanszírozási feltételei, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz élénkítő hatása és az építőipar erőteljes aktivitása áll. A kivitel jelentős felgyorsulása – különösen a feldolgozóiparban – lendületet ad a gazdasági aktivitásnak. A gazdaság helyreállása azonban országonként és ágazatonként eltérően alakul. Tizenkét euróövezeti tagállamban a negyedéves kibocsátásadatok már 2021 végére visszaállnak a világjárvány előtti szintre, ötben[5] 2022 folyamán történik meg a felzárkózás, míg egyben[6] csupán 2023 elején. Ágazatonként tekintve a kontaktusintenzív szolgáltatási ágazatoknak nagyon jól jött az egészségügyi korlátozó intézkedések 2021 második felében bekövetkezett enyhítése,
bár az ezekben az ágazatokban előállított hozzáadott érték még mindig jelentősen elmarad a világjárvány előttitől. Ezzel szemben a feldolgozóipar helyreállása gyors ütemű, de a növekedést visszafogják a globális ellátási láncok szűk keresztmetszetei és működési zavarai, köztük a nyersanyaghiány és egyes alkarészek, nevezetesen a félvezetők beszerzési lehetőségeinek beszűkülése. A 2021. évet tekintve a költségvetésiterv-javaslatok makrogazdasági előrejelzései összességében derűlátóbbak, mint a Bizottság 2021. őszi előrejelzése: a költségvetésiterv-javaslatok szerint az euróövezet összesített GDP-növekedése 5,4% lesz,[7] míg a Bizottság előrejelzése ezt a mutatót mindössze 5%-ra teszi (2.1. ábra és a

2.1. ábra: **Euróövezet: a reál-GDP növekedése, 2016–2022 (%)**

Forrás: 2022. évi költségvetésiterv-javaslatok (DBP), az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése (AF), 2021. évi stabilitási programok (SP)

[5] Ezek a tagállamok a következők: Görögország, Málta, Németország és Olaszország.

[6] Spanyolország.

[7] A 2021. évi összesített GDP-növekedés tekintetében a költségvetésiterv-javaslatokból kirajzolódó, a Bizottság 2021. őszi előrejelzésénél derűsebb kép nem általános tendenciát tükröz, hanem egyes nagy euróövezeti

melléklet IV.1. táblázata). A 2022. évben várhatóan folytatódik a gazdasági aktivitás gyors növekedése (4,3%). A 2022. évi euróövezeti GDP-növekedésre vonatkozó előrejelzések között nincs eltérés. Mind a Bizottság 2021. őszi előrejelzése, mind pedig a költségvetésiterv-javaslatok jelentősen nagyobb mértékű növekedést jeleznek 2021-re (5%, illetve 5,4%), mint a 2021. évi stabilitási programok (amelyek a növekedést 4%-ra becsülték), és 2022-re az említett újabb becslések szintén valamivel nagyobb növekedést prognosztizálnak.

A továbbra is nagy és összességében negatív irányú bizonytalanságok és kockázatok, valamint a kínálati oldalon tapasztalható újfajta és erősödő visszatartó tényezők beárnyékolják a gazdasági kilátásokat. A világjárvány további alakulása az euróövezetben és azon kívül továbbra is nagy bizonytalanság forrása. Az euróövezetben a védőoltási programok nyomán jelentősen lecsökkent a súlyos fertőzések és a halálesetek száma, ami a központilag előírt korlátozások enyhítését vonta maga után. Ennek következtében a világjárványnak a gazdasági aktivitásra kifejtett hatása jelentősen enyhült. Az euróövezeten (és általában az EU-n) kívül ugyanakkor vegyes a kép, és különösen a feltörekvő országokban nagy a kockázata annak, hogy a kisebb mértékű átoltottság miatt újabb korlátozásokat kell bevezetni. Az e térségek gazdasági aktivitásában bekövetkező zavarok a globálisan integrált ellátási láncok miatt kedvezőtlenül hathatnak az euróövezeti gazdaságokra. Emellett a világjárvány a kínálati oldalon meglévő szűk keresztmetszetek helyzetének romlását eredményezi, ami visszatartja az euróövezeti gazdasági aktivitást, és a helyzet további romlása esetén további kedvezőtlen következményeket is okozhat. További lefelé mutató kockázati tényezőt képez a magas energiaárak és az egyes ágazatokban tapasztalható munkaerőhiány miatti szűnni nem akaró inflációs nyomás.

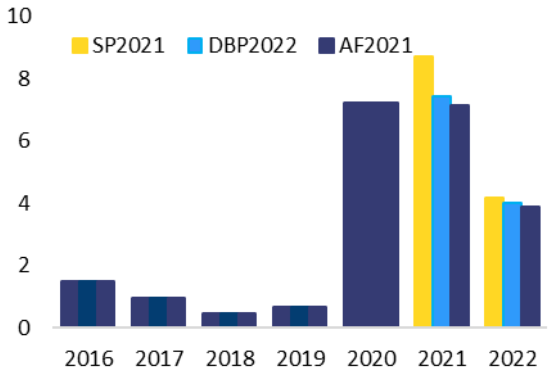
Költségvetési kilátások

Az euróövezet összesített államháztartási hiánya 2022-ben – a szükséghelyzeti támogató intézkedések megszüntetésének és az automatikus stabilizátorok működésének köszönhetően – várhatóan csökkenni fog (2.2. ábra és a melléklet IV.2. táblázata). A költségvetésiterv-javaslatok 4,1%-os GDP-arányos összesített államháztartási hiányt jeleznek 2022-re, amely kisebb a 2021-re várt 7,5%-nál (amely viszont nagyobb a 2020. évi 7,2%-nál). Ezek az előrejelzések valamivel nagyobb hiányt jeleznek, mint a Bizottság 2021. őszi előrejelzése (2021-ben 7,1%-os, 2022-ben 3,9%-os GDP-arányos hiány), azonban jelentős csökkenést mutatnak a 2021. évi stabilitási programokhoz képest, amelyek

tagállamok optimistább előrejelzéseinek tudható be. Az e tagállamok előrejelzései esetében tapasztalható különbségek általában időzítésbeli eltérésekből adódnak, nevezetesen abból, hogy a költségvetésiterv-javaslatok még az újabb GDP-adatok közzététele előtt készültek, miközben a Bizottság 2021. őszi előrejelzése ezeket már figyelembe vette.

6,8%-os GDP-arányos összesített államháztartási hiányt valószínűsítettek 2022-re (a 2021. évi 8,7% után). Az euróövezet összesített államháztartási hiányának 2022-ben várható csökkenése mögött elsősorban a szükséghelyzeti támogató intézkedések megszüntetése és a gazdaság helyreállásának folytatódásához kapcsolódó automatikus stabilizátorok működése áll. Minden euróövezeti tagállam a 2021. évinél lényegesen kisebb hiányt tervez 2022-re. A legnagyobb, több mint 4 százalékpontos csökkenést Görögország (a GDP százalékában kifejezve 3,7%-os hiány 2022-ben), Lettország (4,8%) és Málta (5,6%) tervezi. Összesen tizenegy tagállam tervez 2022-re 3%-nál nagyobb GDP-arányos hiányt.

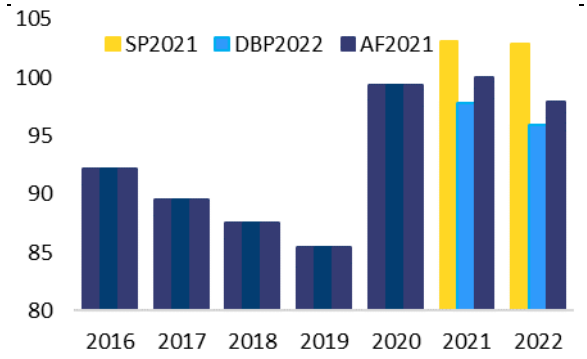
2.2. ábra: **Euróövezet: államháztartási hiány, 2016–2022 (a GDP százalékában)**

Forrás: 2021. évi költségvetésiterv-javaslatok (DBP), az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése (AF), 2021. évi stabilitási programok (SP)

Az euróövezet összesített GDP-arányos államadóssága az előrejelzések szerint 2022-ben – a kamatlábak és a növekedési ráta közötti különbség kedvező alakulásának köszönhetően – valamivel kisebb lesz az előző évinél (2.3. ábra és a melléklet IV.3. táblázata). A költségvetésiterv-javaslatok szerint a GDP-arányos államadósság 2021-ben 98% lesz (azaz kisebb a 2020. évi 99%-nál), majd 2022-ben tovább csökken körülbelül 96%-ra.[8] Ez az előrejelzés kisebb értékeket mutat, mint a Bizottság 2021. őszi előrejelzése, amely szerint az összesített GDP-arányos államadósság 2021-ben 100,0%, 2022-ben pedig 97,9% lesz. Összességében az elsődleges hiány továbbra is rontja a 2022-es adósságdinamikát, miközben a kamatlábak és a növekedési ráta közötti különbség kedvező alakulása segíteni fogja az adósságráta csökkentését (2.4. ábra).

2.3. ábra: **Euróövezet: államadósság, 2016–2022 (a GDP százalékában)**

Forrás: 2021. évi költségvetésiterv-javaslatok (DBP), az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése (AF), 2021. évi stabilitási programok (SP)

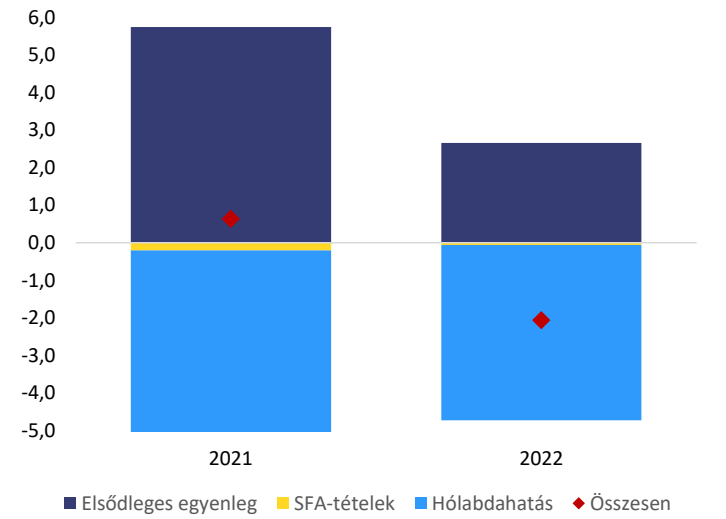
A következő évekre vonatkozó adósságráta-előrejelzéseket jelentős bizonytalanságok övezik. A központi forgatókönyvhöz képest számos különböző makrogazdasági sokkot figyelembe vevő sztochasztikus szimulációk azt mutatják, hogy az euróövezet GDP-arányos államadóssága 2022-ben várhatóan valahol 89% és 107% között, 2026-ban pedig valahol 79% és 112% között lesz (III. melléklet). Középtávon – a Covid19-válság által az államháztartásokra kifejtett hatás fokozatos gyengülésével – az adósságráta lassú csökkenése várható. A gazdasági aktivitás támogatása és a járvánnyal különösen sújtott ágazatok működőképességének fenntartása

[8] A tagállamok közül 2022-ben várhatóan egyedül Belgium, Észtország, Lettország és Málta adósságrátája nő. A válság előtti adósságrátát tekintve a legrosszabb helyzetben lévő tagállamok többsége javulást vár 2022-re.

érdekében nyújtott állami garanciákból eredő függő kötelezettségek – a nem szabványosított[9] garanciák lehívása esetén – növelik az államadósságot és a hiányt. A Covid19-válság időtartama alatt felgyűlt függő kötelezettségek tagállamonként nagyon eltérő mértékűek (1. háttérmagyarázat).

Az adósságráták akkor is tovább nőhetnek, ha nőnek a kamatlábak. Másfelől több tényező mérsékli a költségvetési fenntarthatósággal kapcsolatos kockázatokat: az állampapírok futamidejének az elmúlt években tapasztalt meghosszabbodása,[10] a stabil finanszírozási források, a historikusan alacsony hitelfelvételi költségek,[11] valamint az EU egyes kezdeményezései, köztük a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE), illetve a még nagyobb szerepet játszó Next Generation EU és Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz. Emellett az állampapírok egy jelentős része (a legtöbb euróövezeti tagállam esetében 15–30%-a[12]) a Központi Bankok Európai Rendszere birtokában van.

2.4. ábra: **Euróövezet: a GDP-arányos államadósság változásának összetevői, 2021–2022 (százalékpont)**

Megjegyzés: A hólabdahatás a kamatlábak, az infláció és a reál-GDP-növekedés (azaz a kamatlábak és a növekedési ráta közötti különbség) által az adósságdinamikára gyakorolt összesített hatást jelenti.
Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

1. háttérmagyarázat: Garanciák a 2022. évi költségvetésiterv-javaslatokban

A közvetlen költségvetési hatású intézkedések mellett a tagállamok a Covid19-válságra reagálva széles körben biztosítottak likviditási támogatást is a gazdaság számára, éspedig többségében állami garanciák formájában. Ezek az intézkedések elősegítették, hogy a bankok folyamatosan ellássák hitellel a gazdaságot, lehetővé tették a kedvező finanszírozási feltételek hatékony érvényesülését minden gazdasági ágazatban, és csökkentették az átmeneti likviditási korlátokat. Egyes tagállamok a

[9] A tagállamok a Covid19-válságra reagálva egyes esetekben szabványosított garanciákat nyújtottak, amelyek becsült hiánynövelő hatását az ESA 2010 szabályai szerint folyamatosan elszámolják. A fennálló nagyfokú bizonytalanság ellenére ezzel az eljárással csökkenthető a garanciáknak a jövőbeli hiányra kifejtett potenciális hatása. Különösen igaz ez Olaszország esetében, amelynek garanciaállománya a legnagyobb mértékben nőtt 2020-ban: mivel a Covid19-válságra való reagálás jegyében 2020-ban vállalt garanciák túlnyomórészt szabványosítottak voltak, a garanciák jövőbeli várható lehívása miatti veszteségek (a GDP 0,7%-a erejéig) már a 2020-as hiányban is jelen voltak.

[10] Az átlagos futamidő az euróövezetben jelenleg 7,9 év (az euróövezeti tagállamok kötvénylejáratainak egyszerű átlagaként meghatározott érték).

[11] Az implicit kamatláb az euróövezet egészét tekintve 1,5% volt 2020-ban.

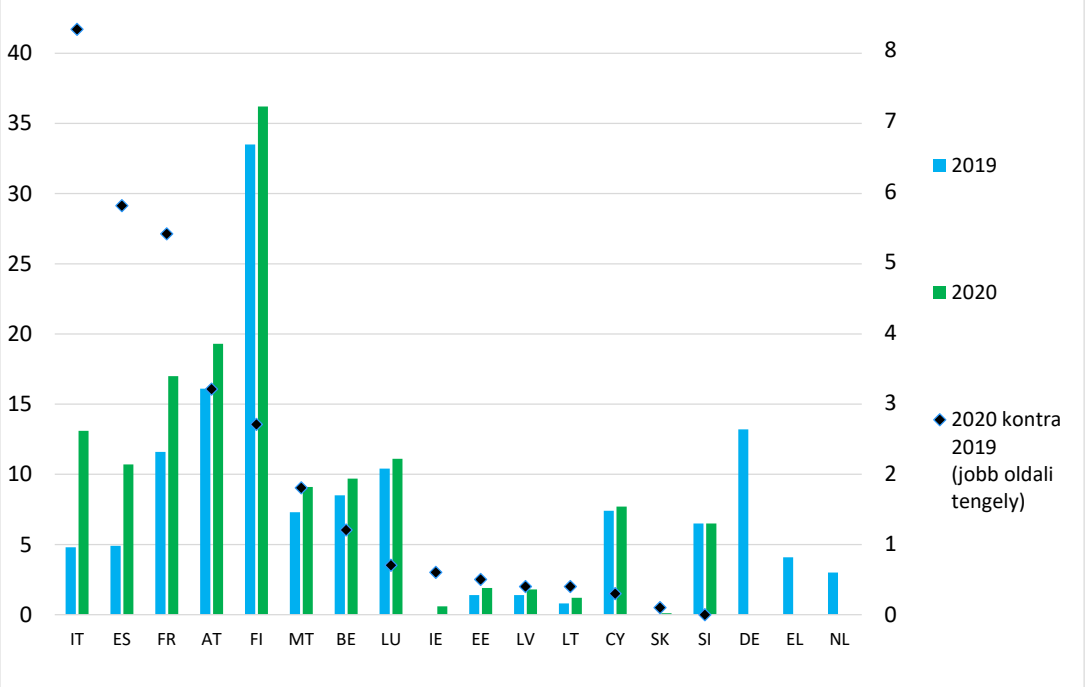
[12] 2020. évi adatok. Forrás: az Európai Központi Bank kormányzati pénzügyi statisztikája.

költségvetésiterv-javaslatukban hangsúlyozták, hogy ezek az intézkedések hatékonyan elősegítették a bizalom megőrzését, és ezáltal korlátozták a válság foglalkoztatási hatásait.

A korlátozó intézkedések enyhülésével és a gazdaság helyreállításának megkezdésével arra lehet számítani, hogy a Covid19-válsággal összefüggő állami garanciavállalás volumene nem nő tovább: számos garanciarendszer vagy már véget ért, vagy 2021 végéig lezárul. Ezt a költségvetésiterv-javaslatokban található információk is megerősítik, amikor több esetben arra utalnak, hogy a függő kötelezettségek szintje 2022-ben a gazdaság helyreállásával párhuzamosan várhatóan csökkenésnek indul. A költségvetésiterv-javaslatokban található információk arra is rámutatnak, hogy egyes, a kormányok meglévő függő kötelezettségeit növelő garanciarendszerek esetében a garancia tényleges igénybevétele szerény mértékű volt az eredetileg bejelentett kerethez képest.

A rendelkezésre álló adatok arra utalnak, hogy az állami garanciák összesített volumenének növekedése a legtöbb esetben mindeddig visszafogott volt (lásd a B1.1. ábrát), és összességében elmaradt a nagy pénzügyi válság idején tapasztalt szinttől. Érdemes megjegyezni még, hogy az igénybe vett garanciák összértéke nem mutat korrelációt a lehívás valószínűségével, hiszen ez utóbbira más tényezők is hatnak, különös tekintettel a garanciát igénybe vevő vállalkozások fizetőképességére.

B1.1. ábra: Euróövezet: Az állami garanciák összesített volumene, 2019 és 2020 (a GDP százalékában)

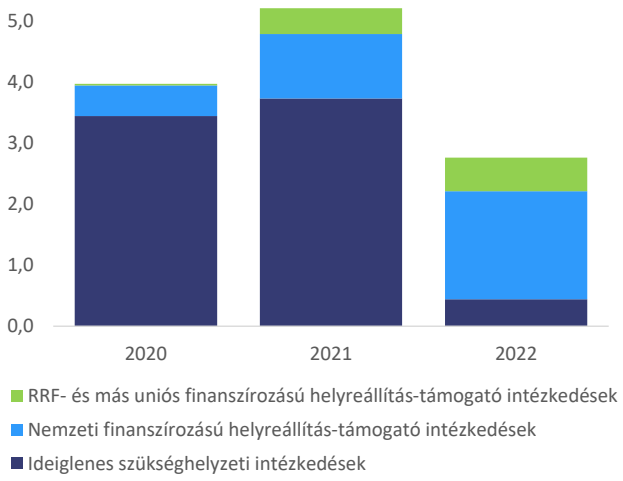

Forrás: Eurostat (gov_10dd_guar és gov_cl_guar). Németországra, Görögországra és Hollandiára vonatkozóan a 2020. évi adatok nem állnak rendelkezésre

Költségvetési reagálás a Covid19-világjárványra: szükséghelyzet után helyreállítás

A tagállamok a világjárvány 2021 elejei súlyosbodására reagálva fenntartották jelentős költségvetési intézkedéseiket. A Bizottság becslései szerint az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések[13] 2020-ban a GDP 3,4%-ának feleltek meg, és az év során elfogadott összes diszkrecionális költségvetési intézkedés mintegy 85%-át tették ki (2.5. ábra). Az intézkedések egy másik, átmeneti és állandó jellegű intézkedéseket egyaránt tartalmazó csoportja, például az új állami építési beruházások beindítása vagy a közvetett adók csökkentése tágabb értelemben irányult a gazdaság helyreállításának támogatására, ezek becsült összege 2020-ban a GDP 0,5%-ának felelt meg.[14] Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések 2021-ben még nagyobb, a GDP 3,7%-ának megfelelő összeget fognak képviselni. Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekre fordított források növekedése elsősorban annak tudható be, hogy az év első felében ismét korlátozni kellett a gazdasági aktivitást, ezért új intézkedéseket kellett bevezetni, illetve egyes meglévőket ki kellett terjeszteni. A gazdaság helyreállítását támogató intézkedések költsége (a nemzeti költségvetésből és az uniós forrásokból finanszírozott intézkedéseket egyaránt figyelembe véve) 2021-ben szintén nő, várhatóan a GDP 1,5%-ának megfelelő összegre, amelyen belül a GDP 0,4%-ának megfelelő összeget képviselnek az uniós forrásokból finanszírozott intézkedések.

2.5. ábra: **Euróövezet: Ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések és helyreállítás-támogató intézkedések, 2020–2022 (a GDP százalékában)**

Megjegyzés: Az ábra a 2020 óta bevezetett intézkedések 2022. évi költségét szemlélteti. Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések fogalmának meghatározását lásd a 2. háttérmagyarázatban. A helyreállítás-támogató intézkedések fogalmának meghatározását lásd a 12. lábjegyzetben.
Forrás: 2022. évi költségvetésiterv-javaslatok, az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések többségét várhatóan 2022-ben megszüntetik, és a tagállamok egyre inkább a gazdaság helyreállításának fenntartását célzó intézkedésekre helyezik a hangsúlyt. A Bizottság előrejelzése szerint 2022-ben az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések a GDP kevesebb mint 0,5%-ának, a helyreállítás-támogató

[13] A szükséghelyzeti intézkedések külön kezelését az indokolja, hogy bevezetésük megalapozottságát nem a gazdaság helyzete, hanem a népegészségügyi helyzet és az annak következtében szükségessé váló korlátozások tükrében kell értékelni. Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések fogalmának meghatározását lásd a 2. háttérmagyarázatban.

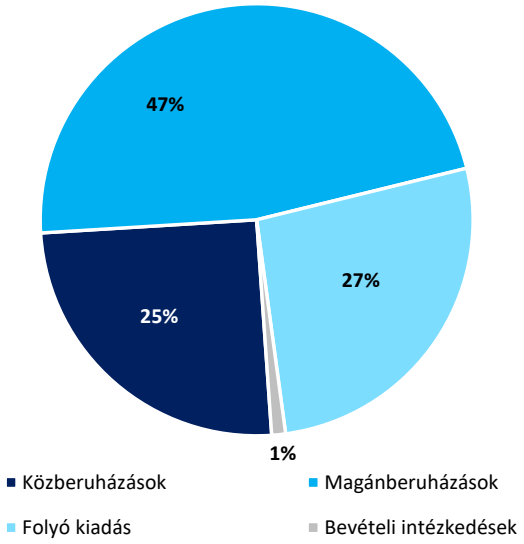
[14] Helyreállítás-támogató intézkedések alatt a 2020 márciusa óta a Covid19-világjárvány utáni fenntartható gazdasági helyreállítás biztosítása érdekében bevezetett költségvetési intézkedéseket értjük. Ezek az intézkedések ideiglenes és állandó jellegűek egyaránt lehetnek; finanszírozásuk bizonyos esetekben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások felhasználásával történik. Állandó jellegűnek akkor tekintjük őket, ha 2022 után is hatással vannak a költségvetési egyenlegre. Ebbe a körbe tartoznak egyebek mellett a közberuházások, a tőketranszferek, a folyó kiadások vagy a bevételi intézkedések (adócsökkentések). A költségvetési támogató intézkedések összetételét a tagállamoknak a június 18-i tanácsi ajánlások értelmében úgy kell meghatározniuk, hogy biztosítsák a fenntartható és tartós helyreállítást.

intézkedések pedig a GDP 2,3%-ának megfelelő összegűek lesznek. A helyreállítás-támogató intézkedések várhatóan 2022-ben az összes diszkrecionális követelési intézkedés 85%-át fogják kitenni, azaz 2020-hoz képest éppen megfordulnak az arányok. Ez azt jelenti, hogy a hangsúly valóban áthelyeződik a helyreállítás támogatására. A helyreállítás-támogató intézkedések egyre nagyobb hányadának finanszírozása történik majd uniós forrásból, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból: 2022-ben ez utóbbiak adják majd a helyreállítás-támogató intézkedések forrásainak 24%-át (a GDP 0,5%-a). Ugyanakkor a világjárvány esetleges súlyosbodása esetén előfordulhat, hogy egyes szükséghelyzeti intézkedéseket ki kell majd terjeszteni. Emellett a tagállamok a nemrégiben bekövetkezett meredek energiaár-növekedés gazdasági és társadalmi hatásainak ellensúlyozása érdekében is vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn intézkedéseket.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott kiadások alakulása

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat illetően a Bizottság 2021. őszi előrejelzése és a 2022. évi költségvetésiterv-javaslatok egyaránt azt prognosztizálják, hogy a források felhasználása az időszak elejére összpontosul, és a legtöbb támogatás magán- és közberuházások finanszírozását szolgálja majd.[15] A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz részben vissza nem térítendő támogatások, részben kölcsönök útján a tagállamok beruházásait és reformjait támogatja. Ebben a szakaszban csak az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások alakulását vizsgáljuk, mert csak ezek befolyásolják az állami költségvetések mérlegét. Az eszközből származó kölcsönök mérlegen kívüli finanszírozást jelentenek, hasonlóan az állam által az államháztartás finanszírozása érdekében a nemzetközi pénzügyi piacokon felvett egyéb kölcsönökhöz.[16] A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások összesített felhasználási profilja azt mutatja, hogy a kiadások jellemzően az időszak elejére összpontosulnak: az eszköz keretében az euróövezeti tagállamok számára előirányzott vissza nem térítendő támogatások 42%-ának felhasználása várható 2022 végéig (függően a mérföldkövek és a célok teljesítése alapján hozandó kifizetési határozatoktól) és 67%-áé 2023 végéig. GDP-arányosan az eszközből finanszírozott kiadások 2022-ben 0,5% felett, 2023-ban pedig 0,5% körül lesznek. Hasonló kép rajzolódik ki a költségvetésiterv-javaslatokból: az eszköz keretében az euróövezeti tagállamok számára előirányzott vissza nem térítendő támogatások mintegy 44%-ának felhasználását tervezik 2022 végéig (függően a mérföldkövek és a célok teljesítése alapján

2.6. ábra: **A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások, 2020–2022 (a teljes költség százalékában)**

Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

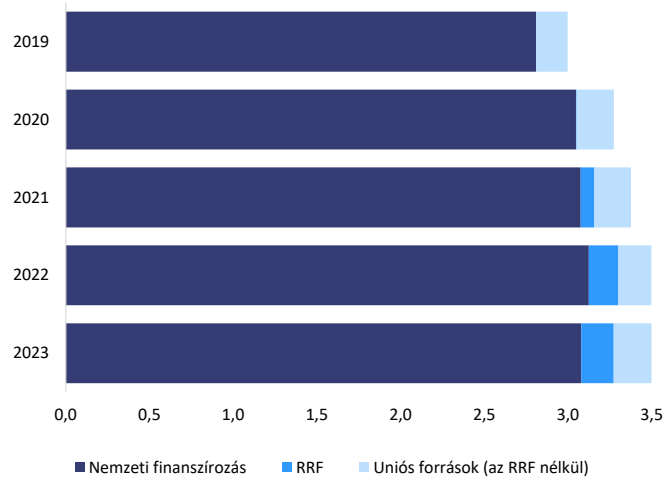
[15] Ez a közlemény és a költségvetésiterv-javaslatokról elfogadott vélemények a „beruházás” fogalmának a nemzeti számlák rendszere szerinti meghatározásából indul ki, míg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz összefüggésében ugyanez a fogalom tágabb értelemben használatos. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó rendelet alkalmazásában a beruházás az egyebek mellett az állóeszközök, a humántőke és a természeti tőke területén történő tőkefelhalmozást jelenti, és olyan immateriális javakra is kiterjed, mint például az adatok, a szellemi tulajdon vagy a készségek. Az állóeszköz fogalma lényegében megegyezik a nemzeti számlákban használt bruttó állóeszköz-felhalmozással (például infrastruktúra, épületek, de egyes immateriális javak, például a kutatás-fejlesztés, a szabadalmak és a szoftverek is). A humántőke területén megvalósuló tőkefelhalmozás egészségügyi, szociális védelmi, oktatási, szakképzési, készségfejlesztési stb. célú kiadásokon keresztül történik. A természeti tőkét azok az intézkedések gyarapítják, amelyek célja a megújuló természeti erőforrások szerepének növelése, a környezet állapotának védelme vagy helyreállítása (például kibocsátáscsökkentés, földterület-rehabilitáció, újraerdősítés), az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás.

[16] A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott kölcsönöktől eltérően a vissza nem térítendő támogatásokat a bevételi oldalon megfelelő tételek ellensúlyozzák, ezért az államháztartás egyenlegében közvetlenül nem jelennek meg.

hozandó kifizetési határozatoktól) és mintegy 65%-áét 2023 végéig. Az eszköz keretében a kifizetések folyósítása a tagállamok felé már 2021 nyarán, az első helyreállítási és rezilienciaépítési tervek jóváhagyása után megkezdődött előfinanszírozás formájában (a vissza nem térítendő támogatásként eddig kifizetett összeg 34 milliárd EUR). A becslések szerint az euróövezeti tagállamok az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások körülbelül 17%-át költötték el 2021-ben, amely az euróövezeti GDP mintegy 0,4%-ának felel meg. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint a 2020-tól 2022-ig tartó időszakban az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások körülbelül 72%-ából támogatnak köz- és magánszektorbeli beruházásokat (mintegy 47% tőketranszfer útján magánberuházásokat, míg mintegy 25% bruttó állóeszköz-felhalmozás formájában megvalósuló közberuházásokat finanszíroz). Az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások fennmaradó része folyó kiadásokat (körülbelül 27%), illetve adócsökkentéseket (körülbelül 1%) fedez, amelyek segítségével a tagállamok egyéb, a helyreállítás támogatására, a reziliencia növelésére és a zöld és digitális átállás előmozdítására irányuló intézkedéseket finanszíroznak. Hasonló kép rajzolódik ki a tagállamok költségvetésiterv-javaslataiból: a 2020-tól 2022-ig tartó időszakban az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások mintegy 74%-ából támogatnak beruházási célú kiadásokat, és ezen belül a közberuházások (körülbelül 38%), illetve a magánberuházások (körülbelül 36%) közel azonos súlyt képviselnek. A vissza nem térítendő támogatások fennmaradó része várhatóan javarészt folyó kiadásokat (körülbelül 25%), illetve adócsökkentéseket (körülbelül 1%) fedez, amelyek segítségével a tagállamok egyéb, a helyreállítás támogatására, a reziliencia növelésére és a zöld és digitális átállás előmozdítására irányuló intézkedéseket finanszíroznak.

A közberuházások GDP-n belüli részarányának várható növekedése mögött részben uniós, részben nemzeti finanszírozási források állnak. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint az euróövezetben megvalósított közberuházások összesített GDP-arányos értéke az uniós és a nemzeti finanszírozás növekedésének köszönhetően a 2019. évi 2,8%-ról 2022-re körülbelül 3,2%-ra nő. Az uniós finanszírozás növekedése jelentős részben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében folyósított vissza nem térítendő támogatások felhasználásának köszönhető. Ugyanakkor az előrejelzés szerint a nemzeti finanszírozású beruházások lényegében szinten maradnak 2022-ben, várhatóan GDP-arányosan minden tagállam legalább ugyanannyit fordít nemzeti finanszírozású beruházásokra, mint 2021-ben.

2.7. ábra: **Közberuházások az euróövezetben, 2019–2023 (a GDP százalékában)**

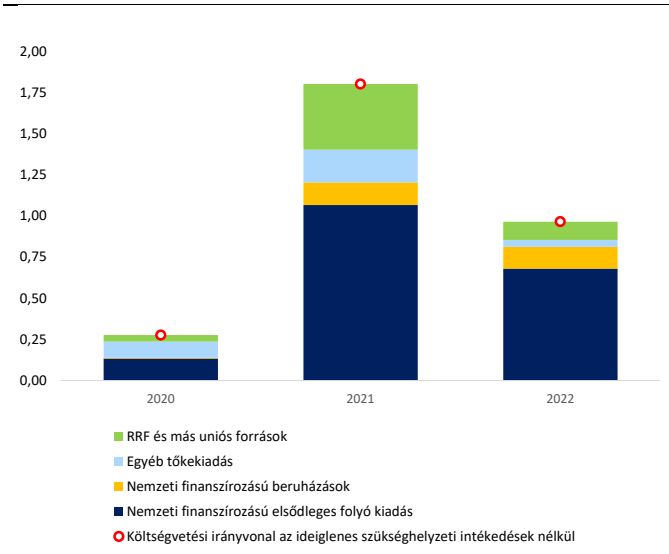
Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

Az euróövezet költségvetési irányvonalának értékelése

A 2020-tól 2022-ig tartó időszakban a költségvetési irányvonalat leíró mutatót a világjárvány miatti különleges helyzet figyelembevétele érdekében kiigazított formában alkalmazzuk. A költségvetési irányvonal a diszkrecionális költségvetési politika által a gazdaságnak adott rövid távú impulzust méri. A tavasszal alkalmazott megközelítéssel[17] összhangban ebben a közleményben a költségvetési irányvonalat úgy határozzuk meg, hogy a nettó kiadás éves növekedését a tízéves potenciális növekedéshez viszonyítva tekintjük (részletesebben lásd a statisztikai melléklet „A 2022. évi költségvetésiterv-javaslatok értékelése keretében felhasznált mutatók" című háttérmagyarázatában). A 2021. évi stabilitási programokról elfogadott tanácsi ajánlásokból kiindulva az aggregált költségvetési irányvonal meghatározásának alapjául szolgáló összesített nettó kiadást kiigazítottuk oly módon, hogy az tartalmazza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaiból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadásokat, de ne tartalmazza a Covid19-válsággal összefüggő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket (ezeket a változtatásokat részletesen a 2. háttérmagyarázat ismerteti). Az uniós forrásokból finanszírozott kiadásoknak az aggregált költségvetési irányvonalra gyakorolt hatása mellett ez a közlemény egyes nemzeti finanszírozású kiadási aggregátumok, nevezetesen i. a beruházások; ii. az egyéb tőkekiadások; valamint iii. a diszkrecionális bevételi intézkedések levonásával számított elsődleges folyó kiadás hatását is azonosítja.

Az aggregált költségvetési irányvonal 2021-ben is támogató jellegű marad. A Bizottság a 2020. évi költségvetési irányvonalat enyhén expanzívnak becsülte (a GDP ¼%-a),[18] figyelembe véve, hogy a járvány terjedését megakadályozni hivatott korlátozó intézkedések miatt a kormányok kevésbé voltak képesek finanszírozni a rendes tevékenységet. A 2021. évre már érzékelhető mértékű költségvetési expanzió várható (a GDP 1¾%-a), javarészt a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadás növekedése miatt, amelynek expanziós hatása várhatóan a GDP valamivel több mint 1%-ának fog megfelelni. További pozitív hatások várhatók a nemzeti, illetve uniós finanszírozású

2.8. ábra: **Euróövezet: költségvetési irányvonal, 2020–2022 (a GDP százalékában)**

Megjegyzés: Az ábra a diszkrecionális fiskális impulzust a Covid19-világjárvány miatti különleges körülmények figyelembevétele érdekében kiigazított formában mutatja be.
Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

[17] A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak: „2021. évi gazdaságpolitikai koordináció: a Covid19 leküzdése, a helyreállítás támogatása és gazdaságunk korszerűsítése", 2021. június 2. Lásd a következő internetcímen: com-2021-500_hu.pdf (europa.eu)

[18] A Covid19-világjárvány különleges kihívást jelent a mögöttes költségvetési pozíció értékelése szempontjából, nem utolsósorban azért, mert az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések megszüntetésének hatását is figyelembe

közberuházásoktól és más tőkekiadásoktól. Az uniós költségvetés jelentős, csaknem ½%-os GDP-növelő hatása főként a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtásából adódik.

A helyreállítás támogatása érdekében az euróövezeti költségvetési politika várhatóan 2022-ban is támogató jellegű marad. A gazdaság helyreállításának felgyorsulásával az euróövezeti tagállamok várhatóan az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekről (amelyek többsége 2022-ben megszűnik) a kibocsátáskiesés csökkentéséhez és a zöld és digitális gazdasági átállás előmozdításához szükséges helyreállítás-támogató intézkedésekre helyezik a hangsúlyt. A Bizottság 2021. őszi, a 2022. évi költségvetésiterv-tervezeteket is figyelembe vevő előrejelzése szerint 2022-ben további, a GDP csaknem 1%-ának megfelelő mértékű költségvetési expanzióra lehet számítani.

Az uniós finanszírozású kiadások és a nemzeti finanszírozású tőkekiadások 2022-ben továbbra is támogatni fogják a gazdaság helyreállítását és a potenciális növekedést (a GDP ¼%-ának megfelelő összegű teljes addicionális kiadás, ezen belül a GDP 0,1%-ának megfelelő uniós finanszírozású kiadás). A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásának előrehaladásával 2022-ben az uniós finanszírozású kiadások várhatóan tovább nőnek, és ezzel erősítik az expanzív költségvetési irányvonal hatásait. A nemzeti finanszírozású beruházások várhatóan szintén nőnek jövőre. A magán- és a közberuházások finanszírozásához nyújtani tervezett költségvetési támogatás kedvező hatást gyakorol a potenciális növekedésre, ezen keresztül pedig a költségvetési fenntarthatóságra.

A 2022-ben nyújtandó költségvetési támogatás egy jelentős része a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növelését, illetve az adóbevétel-csökkentést célozza (a GDP ¾%-a). Ezek a kiadások egyes esetekben – köztük nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamok esetében – jelentős hatást gyakorolnak a mögöttes költségvetési pozícióra.

Bár az euróövezet aggregált költségvetési irányvonala támogató jellegű lesz 2022-ben, összetételén még lehetne javítani. A Tanács a 2021. évi országspecifikus ajánlásokban az államadósság függvényében eltérő költségvetési stratégiák követését javasolta a tagállamoknak. A kis adósságállománnyal rendelkező tagállamoknak támogató költségvetési irányvonalat kell követniük, kihasználva a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó impulzust is. A nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamoknak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális helyreállítás-támogató beruházások finanszírozására kell felhasználniuk, eközben pedig prudens költségvetési politikát kell folytatniuk. A tagállamoknak fenn kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ezzel párhuzamosan ellenőrzés alatt kell tartaniuk, illetve a nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamoknak korlátozniuk kell a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. Ahogyan az a III. szakaszban látható lesz, minden tagállam teljesíti azt az ajánlást, hogy a

kell venni. A 2022. évet illetően a jelentős összeggel támogatott ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések bevezetése, majd megszüntetése megnehezíti a mögöttes költségvetési fejlemények értékelését. Ezen intézkedések megszüntetése nem tekinthető restriktív fiskális politikának, miközben a gazdasági aktivitás és a ledolgozott munkaórák száma visszaáll a válság előtti szintre. Ha a szóban forgó intézkedések nem szerepelnek az elemzésben, akkor elkerülhetők a félreértések a világjárvány kezdete óta nyújtott keresletélénkítő támogatások értékelésében. Az egyöntetűség és az összehasonlíthatóság érdekében a 2020. évi költségvetési irányvonalat leíró mutatót is kiigazítottuk oly módon, hogy ne tartalmazza a Covid19-válság miatt bevezetett ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket. Mivel 2020-ban a fiskális impulzus zömét ezek az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések adták, a módosított mutató csupán enyhén támogató jellegű költségvetési irányvonalat jelez 2020-ra. Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekkel együtt az euróövezet költségvetési irányvonala 2020-ban és 2021-ben expanzívnak (3¾% és 2,0%), 2022-ben pedig restriktívnek (2,0%) adódna.

Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális helyreállítás-támogató beruházások finanszírozására használja fel, és minden tagállam megőrzi vagy lényegében megőrzi nemzeti finanszírozású beruházásainak szintjét. Ugyanakkor egyes tagállamokban – köztük egyes nagy adósságfenntarthatósági kockázatokkal küzdő tagállamokban – 2022-ben a nemzeti finanszírozású folyó kiadások további, a potenciális növekedést túllépő növekedése várható. A folyó kiadásoknak a potenciális növekedést túllépő várható növekedése a 2020. és a 2021. év hasonló tendenciáját követi, ami arra utalhat, hogy ezekben a tagállamokban nő az állandó folyó kiadások szerepe, vagy pedig ellentételezés nélkül csökkentik az adókat. A 2022. évi költségvetési irányvonal összetétele tehát javítható lenne azáltal, ha a költségvetési támogatást a lehető legnagyobb mértékben a beruházások felé irányítanák. Ez elősegítené a beruházásokat, és javítaná a középtávú költségvetési fenntarthatóságot. Emellett a nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamokban a folyó kiadások növekedésének korlátozása elősegítené a Tanács ajánlása szerinti prudens költségvetési politika végrehajtását is.

2. háttérmagyarázat: A költségvetési irányvonalat leíró mutatók alkalmazása a Covid19-világjárvány idején

Hagyományosan a költségvetési irányvonal a diszkrecionális költségvetési politika rövid távú gazdasági hatásait jellemzi, és definíció szerint az államháztartás költségvetési pozíciójában bekövetkező évenkénti változás mérőszáma. Azonban a Covid19-világjárvány miatti kivételes körülmények között az uniós költségvetésből (jelesül a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós eszközök keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból) származó jelentős transzferek jelenléte, valamint a kibocsátási rés becsült értékét övező jelentős bizonytalanság miatt a jelen helyzetben a hagyományos mutatók, például a strukturális költségvetési egyenleg változása vagy a kiadási referenciaérték nem tekinthetők alkalmasnak a költségvetési irányvonal mérésére.

Például a strukturális költségvetési egyenleg változása segítségével nem vehető figyelembe az EU által adott fiskális impulzus, hiszen a nemzeti kiadást éppen semlegesíti az EU-tól érkező megfelelő bevétel. Annak ellenére tehát, hogy a gazdaság jelentős impulzust kap az EU-tól, az államháztartási vagy a strukturális költségvetési egyenleg ezt az impulzust nem jelzi. Hasonlóképpen a „kiadási referenciaérték” sem tartalmazza az uniós finanszírozású kiadásokat, tehát ez a mutató sem képes leírni az aggregált költségvetési irányvonalat.

Emellett 2020 óta az egyes tagállamok költségvetési egyensúlyát a válsággal összefüggő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések bevezetése, majd későbbi megszüntetése is jelentős mértékben befolyásolta. Ezek az intézkedések általában az egészségügyi rendszert támogatják, illetve a járvány miatt a munkavállalóknál és a vállalkozásoknál jelentkező bevételkiesést ellensúlyozzák. Természetüknél fogva ideiglenesek, legkésőbb 2023-ban befejeződnek, és hatásuk alapvetően a népegészségügyi helyzet alakulásától függ. Ezek az intézkedések, miközben a válság kezdetén hasznosak voltak, a népegészségügyi szükséghelyzet fokozatos enyhülésével egyre kevésbé fogják hatékonyan támogatni a gazdasági helyreállítást.

Ebből kiindulva a Bizottság a költségvetési irányvonalat egy olyan mutató segítségével írja le, amely a diszkrecionális bevételi intézkedések levonásával számított elsődleges kiadás változását a tízéves átlagos potenciális GDP-növekedéssel hasonlítja össze. Az összesített kiadás tartalmazza mind a nemzeti finanszírozású kiadást, mind pedig a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós eszközök keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadásokat, tehát mind a nemzeti költségvetés, mind az uniós források ösztönző hatását méri. Ugyanakkor a Covid19-világjárvány hatására előállt kivételes körülmények figyelembevétele érdekében nem tartalmazza a válsággal összefüggő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések hatását. A fentiek szerint

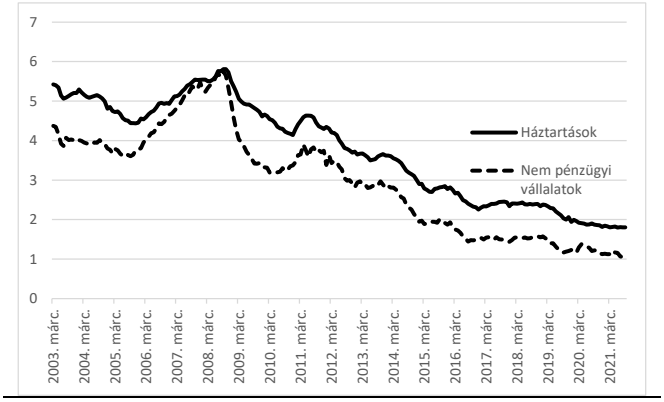
meghatározott nettó elsődleges kiadás változása és a tízéves átlagos potenciális GDP-növekedés közötti különbség tehát már értelmezhető az aggregált költségvetési irányvonal mérőszámaként.

Mindezek mellett a Tanács 2021. június 2-i ajánlásaival összhangban a Bizottság értékelése különös figyelmet fordít az aggregált költségvetési irányvonal részösszetevőinek alakulására, nevezetesen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós eszközök keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások, a nemzeti finanszírozású beruházások és a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadás változásaira.

A monetáris politika irányvonala

Az EKB által a világjárvány kezdete óta követett laza monetáris politika az euróövezet egészében elősegítette a kedvező finanszírozási feltételek megőrzését. Bár a hosszú távú piaci kamatlábak szeptember óta nőnek, az euróövezeti vállalkozások és háztartások hitelfelvételi költségeinek összetett mutatója (CCCI)[19] mindeddig a valaha mért legalacsonyabb értékek közelében maradt (2.9. ábra). A kedvező finanszírozási feltételek megőrzésével az EKB monetáris politikai intézkedései[20] azt is elősegítették, hogy a válság idején a költségvetési impulzusok hatékonyabban jussanak el az euróövezeti gazdaság minden egyes szegmensébe. Eközben a támogató költségvetési irányvonal is támogatta az EKB monetáris transzmissziós mechanizmusának működését. A költségvetési és a monetáris politika ilyen mértékű egymást kiegészítő jellege segített abban, hogy a két szakpolitika egymást kiegészítve sikeresen enyhítse a válság által okozott gazdasági károkat az euróövezetben.

2.9. ábra: **Az euróövezeti nem pénzügyi vállalatok és háztartások hitelfelvételi költségeinek összetett mutatója (CCCI)**

Forrás: EKB, Bloomberg, Datastream, valamint a Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság számításai

Előretekintve a finanszírozási feltételek várhatóan kedvezőek maradnak, a piac által implikált határidős kamatlábak 2022-re mind a rövid, mind a hosszú távú kamatlábak esetében csak nagyon fokozatos növekedést jeleznek. Legutóbbi monetáris politikai ülésén az EKB Kormányzótanácsa októberben úgy ítélte meg, hogy a jelenlegi monetáris politikai intézkedések továbbra is nélkülözhetetlenek a gazdaság fenntartható helyreállításához, végső soron pedig ahhoz, hogy középtávon teljesüljön a 2%-os inflációs cél. Emellett az EKB Kormányzótanácsa úgy ítélte meg, hogy a monetáris politikát továbbra is célzott és koordinált költségvetési támogatásnak kell kiegészítenie.

[19] A hitelfelvételi költségek összetett mutatója (CCCI) az euróövezeti vállalati szektor és háztartások külső finanszírozási költségeinek szintetikus mérőszáma. A nem pénzügyi vállatok esetében a mutató mind a banki hitelek, mind pedig a pénzügyi piacokon (tehát kötvények útján) igénybe vett hitelek költségét magában foglalja. A háztartások esetében a mutató a bankok által a háztartásoknak kínált kölcsönök három típusának (fogyasztási, ingatlanvásárlási és egyéb) költségeit tartalmazza.

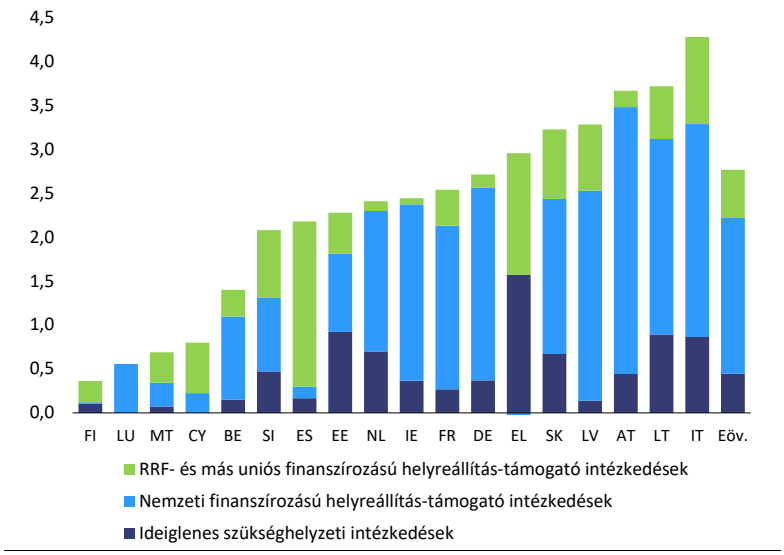
[20] Az EKB számos monetáris politikai könnyítő intézkedést vezetett be a Covid19-világjárvány káros gazdasági hatásainak enyhítésére. Ilyenek voltak az eszközvásárlási program és különösen a pandémiás vészhelyzeti vásárlási program keretében lefolytatott újabb jelentős eszközvásárlások, az euróövezeti bankok számára – különösen a hosszabb lejáratú célzott refinanszírozási műveletek harmadik csoportja (TLTRO-III) keretében – nagyon kedvező feltételekkel nyújtott bőséges likviditás, valamint az euróövezeti bankok javára végrehajtott likviditásnyújtási műveletek kapcsán a biztosítékeszközök tekintetében alkalmazott követelmények enyhítése.

III. Az egyes költségvetésiterv-javaslatok áttekintése

Költségvetési reagálás a Covid19-járványra a tagállamokban: szükséghelyzet után helyreállítás

A legtöbb tagállam várhatóan 2022-ben megszünteti ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseit, és áthelyezi a hangsúlyt a helyreállítás támogatására (3.1. ábra). A részben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból finanszírozott helyreállítás-támogató intézkedések GDP-arányos költsége 2022-ben Olaszországban, Lettországban és Ausztriában várhatóan 3% felett, további hét tagállamban pedig 2% felett lesz. További négy tagállam a várakozások szerint legalább a GDP 1%-ának megfelelő összeggel finanszíroz uniós forrásból helyreállítás-támogató intézkedéseket. A 2022. évre tervezett ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések költsége az előrejelzések szerint Észtországban, Hollandiában, Görögországban, Szlovákiában, Litvániában és Olaszországban lesz a legnagyobb. Az utolsó ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések megszüntetése 2023-ra várható.

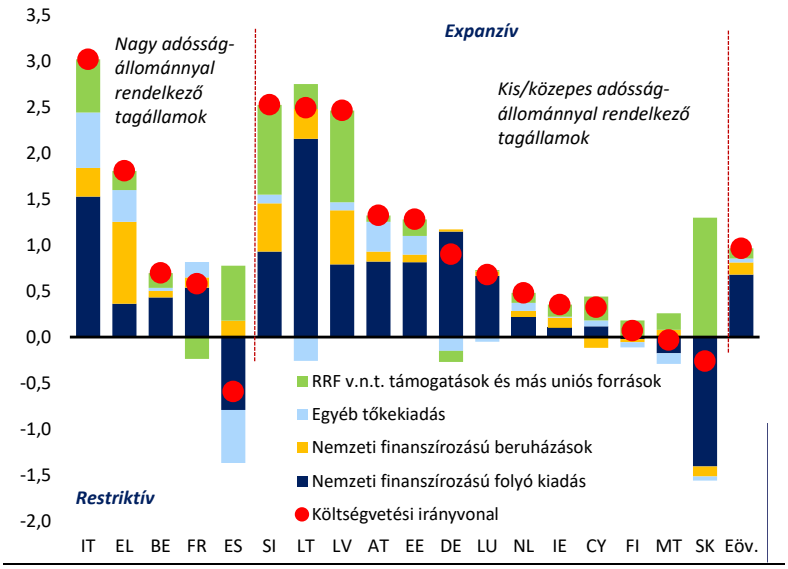
3.1. ábra: **Ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések és helyreállítás-támogató intézkedések, 2022 (a GDP százalékában)**

Megjegyzés: Az ábra a 2020 óta bevezetett intézkedések 2022. évi költségét szemlélteti. Az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések fogalmának meghatározását lásd a 2. háttérmagyarázatban. A helyreállítás-támogató intézkedések fogalmának meghatározását lásd a 12. lábjegyzetben.
Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

A költségvetési irányvonal 2022-ben csaknem minden tagállamban támogató jellegű lesz (3.2. ábra). A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint 17 tagállam költségvetési irányvonala lesz semleges vagy támogató jellegű, egyes esetekben olyannyira, hogy a GDP 1%-

3.2. ábra: **Az euróövezeti tagállamok költségvetési irányvonala 2022-ben (a GDP százalékában)**

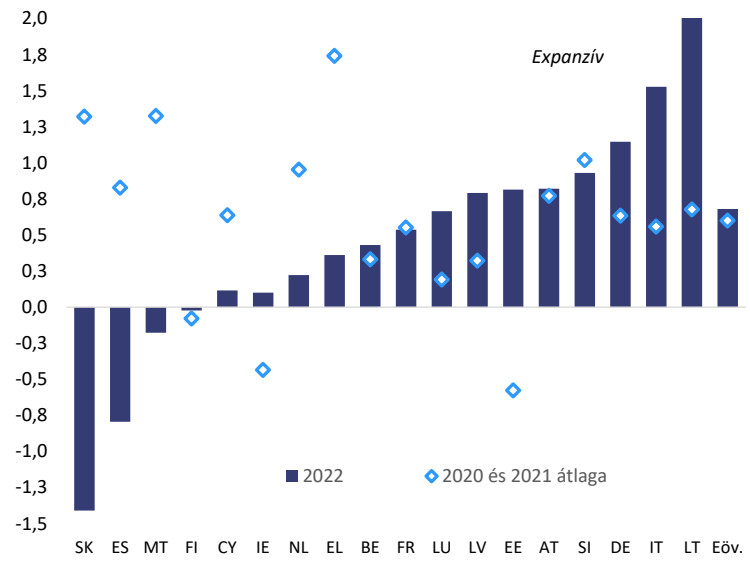

Megjegyzés: Az ábra a költségvetési irányvonalat és annak összetevőit a Covid19-járvánnyal összefüggésben elfogadott ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések nélkül mutatja be, és kizárólag a Bizottság előrejelzésén alapul, mert a költségvetésiterv-javaslatok nem tartalmaznak elegendő adatot az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekről.
Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

ának megfelelő vagy még nagyobb mértékben támogatja a gazdasági növekedést. A tavaszi ajánlásoknak megfelelően a kis és a közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamok túlnyomó többsége várhatóan támogató költségvetési irányvonalat követ 2022-ben. Az egyetlen kivétel Szlovákia, ahol 2022-ben egyértelmű kibocsátásnövekedés mellett restriktív költségvetési irányvonal fog érvényesülni (a GDP 0,3%-a). Málta a nagyon nagy becsült potenciális növekedésre való tekintettel várhatóan semleges irányvonalat követ. A legtöbb nagy adósságállománnyal rendelkező tagállam költségvetési expanziót tervez (Belgium, Görögország, Franciaország, Olaszország). A nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamokhoz intézett tanácsi ajánlások szerint ezeknek az országoknak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális helyreállítás-támogató beruházások finanszírozására kell felhasználniuk, eközben pedig prudens költségvetési politikát kell folytatniuk.

Több országban a várhatóan támogató jellegű költségvetési irányvonal mögött nagyobb nemzeti finanszírozású folyó kiadás vagy adócsökkentések, míg a tagállamok mintegy harmadában nagyobb összegű beruházások állnak (3.2. ábra). A legtöbb tagállamban 2022-ben az új bevételi intézkedések levonásával számított nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedése várhatóan nagyobb lesz a középtávú potenciális növekedés változásánál, tehát kedvező irányban befolyásolja az aggregált költségvetési irányvonalat (a költségvetési irányvonalat mérő mutatókat részletesen a 2. háttérmagyarázat tekinti át). Tíz tagállam esetében éppen a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedése lesz a támogató jellegű költségvetési irányvonal meghatározó eleme. Egyedül Spanyolország, Málta és Szlovákia esetében lehet arra számítani, hogy a nemzeti finanszírozású folyó kiadás restriktív irányban befolyásolja a költségvetési irányvonalat, ezekben az országokban ugyanis a 2020–2021-es jelentős növekedés után a nem ideiglenes folyó kiadás növekedési üteme csökkenni fog (3.3. ábra). Görögországban, Írországban, Lettországban és Szlovéniában 2022-ben a támogató jellegű költségvetési irányvonal meghatározó elemét a – nemzeti és uniós finanszírozású – beruházások adják (3.2. ábra).

3.3. ábra: **A nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedése, 2020 és 2021 átlaga, valamint 2022 (a GDP százalékában, a középtávú potenciális növekedés feletti rész)**

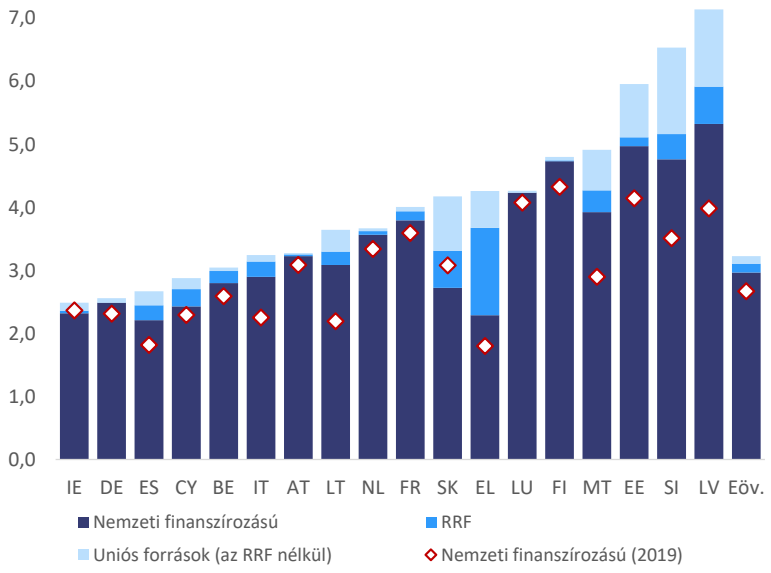
Megjegyzés: Ez a kiadási aggregátum elsődleges alapon, a diszkrecionális bevételek levonásával számított érték, és nem tartalmazza az ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket.
Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

A nemzeti finanszírozású folyó kiadás 2022-ben Spanyolország, Málta és Szlovákia kivételével minden tagállamban a középtávú potenciális növekedés változásánál nagyobb mértékben nő (3.3. ábra). Olaszország esetében a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedése a GDP 1,5%-ának megfelelő mértékben befolyásolja a mögöttes költségvetési pozíciót. Olaszország nagy adósságállománnyal rendelkezik, és a neki címzett ajánlás szerint

korlátoznia kell a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedését, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális helyreállítás-támogató beruházások finanszírozására kell felhasználnia, eközben pedig prudens költségvetési politikát kell folytatnia. A nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedése Lettországban a GDP 0,8%-ának megfelelő, Litvániában pedig a GDP 2,2%-ának megfelelő mértékben befolyásolja a mögöttes költségvetési pozíciót. Lettország és Litvánia egyaránt a kis vagy közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamok közé tartozik, és a neki címzett ajánlás szerint ellenőrzés alatt kell tartania a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedését.

Várhatóan 2022-ben minden tagállam szinten tartja vagy lényegében szinten tartja nemzeti finanszírozású beruházási kiadásait (3.4. ábra). A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású beruházások Belgium, Észtország, Írország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Litvánia, Lettország, Málta, Hollandia, Ausztria és Szlovénia esetében a potenciális növekedésnél nagyobb mértékben fognak nőni, tehát erősítik a támogató jellegű költségvetési irányvonalat. A mutató lényegében igazodik a potenciális növekedéshez Németország, Luxemburg, Finnország, Ciprus és Szlovákia esetében, amelyekben a nemzeti finanszírozású beruházások szintje lényegében változatlan marad.

3.4. ábra: **Közberuházások, 2019–2022 (a GDP százalékában)**

Megjegyzés: Hollandia költségvetésiterv-javaslata nem tartalmaz előrejelzést a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre (RFF) vonatkozóan, mert az országnak még nincs helyreállítási és rezilienciaépítési terve. [Hollandia esetében a Bizottság 2021. őszi előrejelzése a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2022-as benyújtását feltételezte, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó összegek tekintetében lineáris extrapolációt alkalmazott.]

Forrás: az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott kiadások

A tagállamok többségének 2022. évi költségvetésiterv-javaslata tartalmaz utalást a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott intézkedésekre.[21] Sok tagállam jóval 2022-n túlmutatóan is bemutatta az eszköz keretében finanszírozott

[21] Összességében megállapítható, hogy az adatszolgáltatás teljessége javult a 2021. évi stabilitási és konvergenciaprogramokhoz képest. Egyes tagállamok adatszolgáltatása azonban különböző szempontokból problémás, például helytelenül alkalmazza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatos ügyletekre vonatkozó számviteli szabályokat, vagy a részösszegek nem adják ki a teljes összeget.

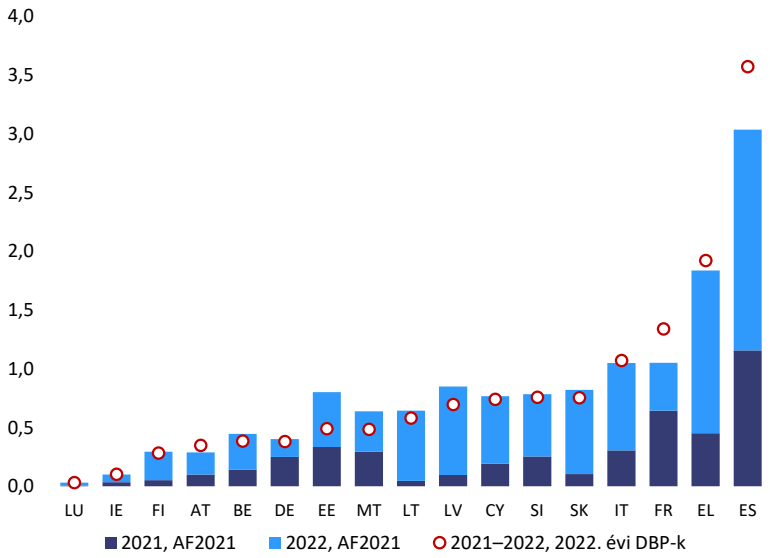
intézkedéseket, annak ellenére, hogy ez nem volt kötelező. Írország és Litvánia nem részletezte a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott teljes tőkekiadás összetételét. Hollandia költségvetésiterv-javaslata nem számol a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatásával, mert az országnak még nincs helyreállítási és rezilienciaépítési terve.

Bizonyos fokú heterogenitás figyelhető meg abban, ahogyan az euróövezeti tagállamok fel kívánják használni a 2020-tól 2022-ig tartó időszakban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint a tagállamok egy kisebb csoportja (Ausztria, Németország, Franciaország, Ciprus, Spanyolország, Luxemburg, Málta és Olaszország) az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat 2020. évi kiadások visszamenőleges finanszírozására is fel kívánja használni.[22] A legtöbb tagállamban az előrejelzés szerint 2021-ben az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott GDP-arányos kiadás mérsékelt marad; az egyedüli kivétel Franciaország, Spanyolország, Észtország és Görögország, amelyek esetében a GDP-arányos kiadás várhatóan már jelentős lesz. A 2022. évben az eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból származó finanszírozás sok tagállam esetében jelentős mértékben megnő. Kiemelést érdemel, hogy Görögország és Spanyolország esetében ez a finanszírozási forrás a GDP 1%-a felett, Olaszország, Lettország és Szlovákia esetében a GDP 0,7%-a felett lesz. Ezzel szemben az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások összege a GDP 0,2%-a alatt marad Írországban, Luxemburgban, Németországban és Ausztriában. Ezek az eltérések egyrészt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatások nagyságával, másrészt pedig a kifizetéseknek a mérföldkövek és a célok tervezett teljesítéséhez igazodó ütemezésével magyarázhatók.

[22] A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 rendelet szerint az eszköz keretében a 2020. február 1-jén vagy azt követően megkezdett, a rendeletben foglalt követelményeknek megfelelő intézkedések finanszírozhatók. Emellett az Eurostat iránymutatása szerint az uniós vissza nem térítendő támogatások elszámolására vonatkozó általános semlegességi szabály kivételesen nem alkalmazandó a 2020. évben felmerült elszámolható kiadások esetében. A megfelelő bevételt abban az időpontban kell elszámolni, amikor a Tanács jóváhagyja a helyreállítási és rezilienciaépítési tervet, azaz a legtöbb esetben 2021-ben.

A nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamok a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat nagyrészt addicionális beruházások finanszírozására használják fel, összhangban a 2021. évi országspecifikus ajánlásokban foglaltakkal. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerint azok a nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamok (Belgium, Görögország, Spanyolország, Franciaország és Olaszország), amelyeknek a Tanács ajánlása értelmében a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális helyreállítás-támogató beruházások finanszírozására kell felhasználniuk, teljesítik a szóban forgó ajánlást. Az egyik ilyen tagállam, Görögország az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat 2022-ben teljes egészében közberuházásokra kívánja fordítani. A többi érintett tagállam (Belgium, Spanyolország, Franciaország és Olaszország) az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások több mint 60%-át tervezi 2022-ben köz- és magánberuházások finanszírozására felhasználni.

3.5. ábra: **A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások segítségével finanszírozott kiadások, 2021 és 2022 (a GDP százalékában)**

Megjegyzés: Hollandia költségvetésiterv-javaslata nem jelzi a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatását, mert az országnak még nincs helyreállítási és rezilienciaépítési terve. A költségvetésiterv-javaslatok (DBP) és a Bizottság 2021. őszi előrejelzése (AF2021) közötti összehasonlíthatóság érdekében a GDP százalékában kifejezett értékek a Bizottság 2021. őszi előrejelzése szerinti GDP-értékekhez viszonyítva értendők. A költségvetésiterv-javaslatok és a Bizottság 2021. őszi előrejelzése között a költségvetésiterv-javaslatok kerekített értékei miatt is lehetnek eltérések.
Forrás: a tagállamok 2022. évi költségvetésiterv-javaslatai, az Európai Bizottság 2021. őszi előrejelzése

A Bizottság értékelése a 2022. évi költségvetésiterv-javaslatokról

A 2022. évi költségvetésiterv-javaslatokról készült bizottsági vélemények a 2021. június 18-i tanácsi ajánlásoknak való megfelelésre összpontosítanak. A tanácsi ajánlások szerint a kis adósságállománnyal rendelkező tagállamoknak támogató költségvetési irányvonalat kell követniük, kihasználva a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó impulzust is. A nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamoknak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális helyreállítás-támogató beruházások finanszírozására kell felhasználniuk, eközben pedig prudens költségvetési politikát kell folytatniuk. Minden tagállamnak fenn kell tartania a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor mivel a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedését ellenőrzés alatt kell tartani, a nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamokban pedig korlátozni kell, azon tagállamok

esetében, amelyek kapcsán a Bizottság 2021. tavaszi előrejelzése szerint ez a kérdés problémásnak bizonyult, a Tanács ajánlása ilyen tárgyú ajánlást is tartalmaz. Ezáltal – a prudens költségvetési politika fenntartása mellett – a költségvetési intézkedések teret engedhetnek a beruházásoknak és maximalizálhatják a gazdasági helyreállításhoz nyújtott támogatást anélkül, hogy kényszerpályára állítanák a jövőbeli költségvetéseket, és állandó terhet rónának az államháztartásra.

A Tanács ajánlásai azt is javasolják a tagállamoknak, hogy a nemzeti költségvetés bevételi és kiadási oldalán egyaránt fordítsanak különös figyelmet az államháztartás összetételére. A költségvetési intézkedések minőségének biztosítania kell a fenntartható és inkluzív helyreállítást. Ennek érdekében a tagállamoknak előnyben kell részesíteniük a fenntartható és növekedésösztönző beruházásokat, különösen pedig a zöld és digitális átállást támogató beruházásokat. A költségvetési-strukturális reformok hozzájárulnak a közpolitikai prioritások finanszírozásának biztosításához, és elősegítik az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, esetenként például azáltal, hogy növelik a mindenki számára elérhető egészségügyi és szociális védelmi rendszerek hatókörét, megfelelőségét és fenntarthatóságát.

A 473/2013/EU rendelet 6. cikkének megfelelően október 15-ig csaknem valamennyi euróövezeti tagállam megküldte költségvetésiterv-javaslatát. Az egyetlen kivétel Olaszország volt, amely október 20-án nyújtotta be javaslatát. Franciaország október 22-én aktualizált költségvetésiterv-javaslatot nyújtott be. Hollandia esetében a költségvetésiterv-javaslatot a távozó kormány nyújtotta be. Az új kormány hivatalba lépése után haladéktalanul, és főszabályként legalább egy hónappal a költségvetés-tervezet tervezett parlamenti elfogadását megelőzően az érintett tagállam hatóságainak be kell nyújtaniuk a Bizottságnak és az eurócsoportnak aktualizált költségvetésiterv-javaslatukat. A Bizottság nem fogadott el véleményt Portugália költségvetésiterv-javaslatáról, mert a költségvetést a tagállam parlamentje időközben elutasította. A Bizottság november 15-én levélben kérte fel a portugál hatóságokat arra, hogy az új költségvetésiterv-javaslatot kellő időben nyújtsák be a Bizottságnak és az eurócsoportnak, amint a kormány a portugál parlament elé terjeszti a 2022. évi állami költségvetésről szóló törvény új tervezetét. Az új költségvetési törvény tervezetét legalább egy hónappal a parlamenti elfogadás tervezett időpontja előtt kell benyújtani.

A következőkben összefoglaljuk a Bizottság véleményeit,[23] amelyek a Bizottság 2021. őszi előrejelzésén alapulnak.

Nagy adósságállománnyal rendelkező tagállamok (Belgium, Franciaország, Görögország, Olaszország és Spanyolország)

- A Tanács ajánlásait követve mindegyik tagállam a helyreállítás támogatása érdekében, addicionális beruházások finanszírozására használja fel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó forrásokat.
- A Tanács ajánlásainak megfelelően mindegyik tagállam a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének megőrzését tervezi.

[23] A költségvetésiterv-javaslatokról készített bizottsági véleményeket szokásosan kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumok idén nem kerülnek közzétételre, mert a Tanács csak kvalitatív ajánlásokat fogadott el, és a tagállamok a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválása nyomán továbbra is eltérhetnek a rendes költségvetési követelményektől. A véleményeket ezúttal egy statisztikai melléklet kíséri, amelyben megtalálhatók a tagállamok javaslatainak értékeléséhez szükséges információk.

- Az **Olaszországnak** címzett tanácsi ajánlás szerint az országnak korlátoznia kell a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. Az előrejelzés tanúsága szerint ez nem lesz kellően biztosított, mert 2022-ben az új bevételi intézkedések levonásával számított nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadás növekedése várhatóan jelentős mértékben segíteni fogja Olaszország összességében támogató jellegű költségvetési irányvonalát. A prudens költségvetési politika támogatása érdekében a Bizottság felkéri Olaszországot arra, hogy nemzeti költségvetési eljárásának keretei között tegye meg a nemzeti finanszírozású folyó kiadás növekedésének korlátozásához szükséges intézkedéseket.
- **Belgiumnak**, **Franciaországnak**, **Görögországnak**, **Olaszországnak** és **Spanyolországnak**, tekintettel államadósságuk szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló jelentős középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartaniuk a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága.

Kis, illetve közepes adósságállománnyal rendelkező tagállamok (Ausztria, Ciprus, Észtország, Finnország, Hollandia, Írország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Szlovákia és Szlovénia)

- A Tanács ajánlásainak megfelelően **Szlovákia** és **Málta** kivételével mindegyik tagállam – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköztől kapott impulzust is figyelembe véve – támogató jellegű költségvetési irányvonalat követ. Szlovákia restriktív költségvetési irányvonala mögött nagymértékű kibocsátásnövekedés és kialakulóban lévő kapacitáskorlátok állnak. Málta semleges irányvonala elsősorban a nagyon nagy becsült potenciális növekedésnek tudható be, miközben a közberuházások soha nem látott magas szintet érnek el. Ez lényegében összhangban van a Tanács ajánlásával.
- Mindegyik tagállam azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz segítségével a helyreállítást fogja támogatni, bár megjegyzendő, hogy Hollandia még nem nyújtotta be helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.
- A Tanács ajánlásainak megfelelően mindegyik tagállam azt tervezi, hogy megőrzi vagy lényegében megőrzi a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.
- A **Lettországnak** és a **Litvániának** címzett tanácsi ajánlás szerint ezeknek az országoknak ellenőrzés alatt kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. Az előrejelzés tanúsága szerint ez nem lesz kellően biztosított, mert 2022-ben az új bevételi intézkedések levonásával számított nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadás növekedése várhatóan jelentős mértékben segíteni fogja a két ország összességében támogató jellegű költségvetési irányvonalát.

Összességében a költségvetésiterv-javaslatokban foglalt intézkedések az államháztartások strukturális megerősítésének irányába hatnak és elősegítik a fenntartható és inkluzív növekedést, továbbá olyan növekedésösztönző beruházásokat irányoznak elő, amelyek támogatják különösen a zöld és digitális átállást. A tagállamok által végrehajtott költségvetési-strukturális reformok teljes körű értékelésére a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásának értékeléséhez és a 2022. évi országjelentéshez kapcsolódóan kerül majd sor.

Figyelembe véve a fellendülés erejét, a Bizottság felkéri a tagállamokat arra, hogy rendszeresen vizsgálják felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljanak készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsák.

I. MELLÉKLET: A 2022. évre vonatkozó költségvetésiterv-javaslatok országonkénti értékelése

A Bizottság előrejelzése alapján és az **Ausztria** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Ausztria azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Ausztria a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Ausztria felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Belgium** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – várhatóan támogató lesz. A Tanács ajánlásának megfelelően Belgium azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Belgium a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. Tekintettel Belgium államadósságának szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló komoly középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartani a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A költségvetésiterv-javaslatban bejelentett intézkedések összhangban vannak az ajánlással, ugyanakkor kis horderejűek. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Belgium felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Ciprus** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Ciprus azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának nagyjából megfelelően Ciprus csaknem változatlan szinten kívánja tartani a nemzeti finanszírozású beruházásokat. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében finanszírozott beruházások és reformok a várakozások szerint eleget fognak tenni ezeknek a követelményeknek, és hozzájárulnak majd az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának támogatásához. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Ciprus felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések

alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és az **Észtország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Észtország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Észtország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A költségvetésiterv-javaslatban ismertetett egyes intézkedések az információtechnológiához és a zöld beruházásokhoz kapcsolódnak, így várhatóan hozzájárulnak majd az ajánlás végrehajtásához. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Észtország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Finnország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Finnország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Finnország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A Finnország költségvetésiterv-javaslatában szereplő, a kormányzati program, illetve a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtásához kapcsolódó intézkedések hozzájárulnak e tanácsi ajánlás teljesítéséhez. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Finnország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Franciaország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben a – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – várhatóan támogató lesz. A Tanács ajánlásának megfelelően Franciaország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Franciaország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. Tekintettel Franciaország államadósságának szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló komoly középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartani a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. E tekintetben a francia költségvetésiterv-javaslatban szereplő intézkedések hozzájárulnak a fenntartható és inkluzív helyreállítás biztosítására vonatkozó

tanácsi ajánlás teljesítéséhez, miközben prioritásként kezelik a zöld és digitális átállást, valamint az egészségügyi és szociális védelmi rendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát mindenki számára. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Franciaország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Németország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Németország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Németország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A költségvetésiterv-javaslat alapjául szolgáló intézkedések eleget tesznek ezeknek a követelményeknek. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Németország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Görögország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben a – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – várhatóan támogató lesz. A Tanács ajánlásának megfelelően Görögország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Görögország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. Tekintettel Görögország államadósságának szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló komoly középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartani a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A szükséghelyzeti támogatási intézkedések zömét 2021 során fokozatosan kivezetik, a 2022-es költségvetésiterv-javaslatban szereplő ilyen intézkedések pedig az aggregált kereslet és a foglalkoztatás fellendítésére irányulnak, ami elő fogja mozdítani a fenntartható és inkluzív helyreállítást. Emellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházások és reformok jelentős mértékben hozzájárulnak majd a zöld és digitális átálláshoz. Végül, a költségvetési strukturális reformok – például a kiadások felülvizsgálata, a teljesítményalapú költségvetés-tervezési reform, a funkcionális osztályozás befejezése és a környezetbarát költségvetés-tervezési keret kidolgozása – várhatóan javítani fogják az államháztartás hatékonyságát. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Görögország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és az **Írország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és

Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Írország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Írország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A nemzeti fejlesztési tervben foglalt intézkedések – például a lakóépületek energetikai korszerűsítése és a széles sávú rendszerekre vonatkozó nemzeti terv – összhangban vannak a zöld és digitális átállás támogatásának követelményével. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Írország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és az **Olaszország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben a – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – várhatóan támogató lesz. A Tanács ajánlásának megfelelően Olaszország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Olaszország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. Olaszország ugyanakkor nem irányozza elő a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedésének kielégítő mértékű korlátozását. A prudens költségvetési politika fenntartásához való hozzájárulás érdekében a Bizottság felkéri Olaszországot, hogy a nemzeti költségvetési eljárás keretében tegye meg a szükséges intézkedéseket a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedésének korlátozása érdekében. Tekintettel Olaszország államadósságának szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló komoly középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartani a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. E tekintetben az olasz költségvetésiterv-javaslatban szereplő intézkedések hozzájárulnak a fenntartható és inkluzív fellendülés biztosítására vonatkozó tanácsi ajánlás teljesítéséhez, miközben prioritásként kezelik a zöld és digitális átállást. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Olaszország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Lettország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Lettország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Lettország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. Lettország ugyanakkor nem tartja kellőképpen ellenőrzés alatt a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A Lettország helyreállítási

és rezilienciaépítési tervében és költségvetésiterv-javaslatában egyaránt szereplő intézkedések célja a zöld és digitális átállással összefüggő beruházási igények kielégítése. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Lettország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Litvánia** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Litvánia azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Litvánia a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. Litvánia ugyanakkor nem tartja kellőképpen ellenőrzés alatt a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A Litvánia helyreállítási és rezilienciaépítési tervében és költségvetésiterv-javaslatában szereplő intézkedések hozzá fognak járulni ezen ajánlás teljesítéséhez. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Litvánia felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Luxemburg** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Luxemburg azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Luxemburg a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. E tekintetben a Luxemburg költségvetésiterv-javaslatában szereplő intézkedések hozzájárulnak a fenntartható és inkluzív helyreállítás biztosítására vonatkozó tanácsi ajánlás teljesítéséhez, miközben prioritásként kezelik a zöld és digitális átállást, valamint az egészségügyi és szociális védelmi rendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát mindenki számára. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Luxemburg felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Málta** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával nagyjából összhangban várhatóan semleges lesz, miközben a potenciális növekedés rendkívül magasra becsülhető, az állami beruházások pedig minden eddigit meghaladó szintre emelkednek. Málta azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Málta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás

összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A Málta költségvetésiterv-javaslatában előirányzott közberuházás-bővítés várhatóan támogatni fogja a zöld és digitális átállást, és fokozza a növekedési potenciált, míg a nyugdíjjogosultságok emelése – korlátozott mértéke ellenére – növelheti a nyugdíjrendszer fenntarthatóságára nehezedő nyomást. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Málta felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Hollandia** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott feltételezett impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Hollandia előreláthatólag a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Hollandia a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A Hollandia költségvetésiterv-javaslatában szereplő intézkedések hozzá fognak járulni ezen ajánlás teljesítéséhez. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Hollandia felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa. A Bizottság felkéri a nemzeti hatóságokat, hogy az új kormány hivatalba lépését követően haladéktalanul, és alapesetben legalább egy hónappal a költségvetési törvény tervezetének a nemzeti parlament általi tervezett elfogadása előtt nyújtsák be a Bizottságnak és az eurócsoportnak az aktualizált költségvetésiterv-javaslatot.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Szlovákia** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával nagyjából összhangban várhatóan restriktív lesz, a magas kibocsátásnövekedéssel és kapacitáskorlátok kialakulásával jellemezhető helyzetben. Szlovákia azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának nagyjából megfelelően Szlovákia csaknem változatlan szinten kívánja tartani a nemzeti finanszírozású beruházásokat. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. A költségvetésiterv-javaslatban bejelentett intézkedések összhangban vannak az ajánlással, ugyanakkor kis horderejűek. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Szlovákia felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Szlovénia** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – a Tanács ajánlásával összhangban várhatóan támogató lesz. Szlovénia azt tervezi, hogy a Helyreállítási és

Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Szlovénia a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával számol. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. Bár az intézkedések túlnyomó része a tanácsi ajánlás végrehajtásának tekinthető, az elfogadott adóreform visszavetheti a fenntartható és inkluzív helyreállítást. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Szlovénia felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

A Bizottság előrejelzése alapján és a **Spanyolország** költségvetésiterv-javaslatában foglalt információk figyelembevételével a költségvetési irányvonal 2022-ben a – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott impulzust is figyelembe véve – várhatóan restriktív lesz. A Tanács ajánlásának megfelelően Spanyolország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Spanyolország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. Tekintettel Spanyolország államadósságának szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló komoly középtávú fenntarthatósági kihívásokra, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartani a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága. A Bizottság emlékeztet az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára, többek között a növekedést ösztönző beruházások és különösen a zöld és digitális átállást támogató beruházások kapcsán. E tekintetben a költségvetésiterv-javaslatban foglalt részletes intézkedések ebbe az irányba mutatnak, vagyis különböző cselekvési tervek – köztük a „Konnektivitás és digitális infrastruktúrák a társadalom szolgálatában” elnevezésű terv – révén ösztönzik a digitális átállást, növelik a konnektivitást és erősítik a kiberbiztonságot. A zöld átállással az éghajlatváltozásról és az energetikai átállásról szóló új törvény, valamint a 2021–2027 közötti időszakra szóló nemzeti vízgazdálkodási terv is foglalkozik. Többek között megnövelik a spanyol kutatási ügynökségen és a Red Cervera hálózaton keresztül nyújtott, a K+F-re és a tudástranszferre irányuló állami támogatást is. Figyelembe véve a fellendülés erejét, Spanyolország felkérést kap arra, hogy rendszeresen vizsgálja felül a támogatási intézkedések alkalmazását, hatékonyságát és megfelelőségét, és álljon készen arra, hogy azokat szükség esetén a változó körülményekhez igazítsa.

II. MELLÉKLET: A 2021. őszi bizottsági előrejelzés módszertana és kiinduló feltételezései

A 473/2013/EU rendelet 7. cikkének (4) bekezdése szerint az átfogó értékeléshez csatolni kell „a Bizottság szolgálatai által az egyes tagállamokra vonatkozóan készített legfrissebb gazdasági előrejelzések módszertanát (a modellekkel együtt) és feltételezéseit – beleértve az összesített költségvetési intézkedések gazdasági növekedésre gyakorolt hatására vonatkozó becsléseket is”. A Bizottság szolgálatai által függetlenül készített 2021. őszi bizottsági előrejelzés kiinduló feltételezéseit maga az előrejelzés ismerteti[24].

A 2020-ig szóló költségvetési adatok a tagállamok által 2021. október 1-jéig a Bizottságnak megküldött és az Eurostat által 2021. október 22-én validált adatokon alapulnak. Az Eurostat nem módosította a 2021. őszi bejelentési időszakban a tagállamok által szolgáltatott adatokat. Az Eurostat visszavonta korábbi fenntartását a Luxemburg által a 2020. évre vonatkozóan szolgáltatott adatok minőségével kapcsolatban. A luxemburgi statisztikai hatóságok benyújtották a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben elhalasztott adóbevételekre vonatkozó hiányzó információkat.

Az előrejelzés elkészítése során a Bizottság az Eurostat 2009. július 15-i határozatának[25] megfelelően vette figyelembe a pénzügyi stabilitást támogató intézkedéseket. Az érintett tagállam ellenkező értelmű bejelentése hiányában a kellő részletességgel ismert tőkeinjekciókat az előrejelzés pénzügyi műveletként veszi számba, azaz az államadósságot növelő, de a hiányt nem érintő tételként. A banki kötelezettségekre és betétekre vállalt állami garanciák nem minősülnek állami kiadásnak, kivéve, ha azokat az előrejelzés véglegesítésének időpontjáig bizonyítottan lehívták. Ugyanakkor a kormányok vagy a kormányzati szektorhoz tartozó más szervezetek által a bankoknak nyújtott hitelek általában államadósság-növelő tételek.

2022 tekintetében a Bizottság figyelembe vette a már elfogadott vagy a nemzeti parlamenteknek benyújtott költségvetéseket és az összes egyéb, kellő részletességgel ismert intézkedést. Az őszi előrejelzés tükröz minden olyan információt, amelyet az október közepéig benyújtott költségvetésiterv-javaslatok tartalmaznak. 2023 tekintetében az előrejelzés változatlan szakpolitikát feltételezve, a bevételi és kiadási folyamatok extrapolációjával és a kellő részletességgel ismert intézkedések figyelembevételével készült.

Az államháztartási hiányra vonatkozó, európai szinten összesített 2021–2023-as adatokat nem konszolidált alapon számítottuk (azaz nem korrigáltuk őket a kormányközi hitelekkel). Az idősorok konzisztenciáját biztosítandó, a historikus adatokat ugyanilyen alapon mutatjuk be. Az egyes tagállamokra vonatkozó 2021–2023-as államadósság-előrejelzések tartalmazzák az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz számára nyújtott garanciák, a más tagállamoknak nyújtott bilaterális kölcsönök, illetve az Európai Stabilitási Mechanizmusban vállalt, az előrejelzés véglegesítésének időpontjában tervezett tőkerészesedés-befizetések hatását[26].

---

[24] A Bizottság 2021. évi őszi gazdasági előrejelzésének alapjául szolgáló módszertani feltételezések a következő címen érhetők el: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2021-economic-forecast_hu

[25] Elérhető a következő címen: http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/FT-Eurostat-Decision-9-July-20093--final-.pdf.

[26] Az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz műveleteinek statisztikai nyilvántartásáról szóló 2011. január 27-i Eurostat-határozatnak megfelelően, amely megtalálható a következő weboldalon: http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5034386/2-27012011-AP-EN.PDF.

A 2021. őszi bizottsági előrejelzés szerint a költségvetésiterv-javaslatokban szereplő, 2022-re vonatkozó költségvetési intézkedések összességében hiánynövelők (hatásuk körülbelül a GDP –0,3%-ának felel meg), és ez a hatás lényegében azonos mértékben tudható be a kiadásnövelő, illetve a bevételcsökkentő intézkedéseknek. A GDP-növekedésre gyakorolt automatikus hatás az előrejelzés szerint rövid távon összességében kedvező.

Az említett előrejelzést azonban némi óvatossággal kell kezelni:

- A 473/2013/EU rendelet célja a költségvetésiterv-javaslatokban jelzett intézkedések hatásának értékelése. Az értékelés nem terjed ki a költségvetésiterv-javaslatok benyújtását megelőzően hozott és hatályba lépett intézkedésekre (még akkor sem, ha ezek befolyásolhatják a 2022-re vonatkozó államháztartási előrejelzést is).
- A bejelentett intézkedések hatása a változatlan szakpolitika melletti alapforgatókönyvhöz képest értendő. Ezen alapforgatókönyv költségvetési irányvonala nem feltétlenül semleges. Például egyes kiadási tételek trend szerinti növekedése meghaladhatja a potenciális növekedést vagy az alatt is maradhat, az alapforgatókönyvben még érvényesülhetnek a korábbi intézkedések újabb hatásai, illetve 2022-ben megszűnhetnek bizonyos korábban hozott intézkedések.

Egyes tagállamok költségvetési előrejelzései olyan intézkedéseket is tartalmaznak, amelyeket a Next Generation EU/a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében kívánnak finanszírozni. A Bizottság 2021. őszi előrejelzése ezeket az intézkedéseket hiánynövelőként veszi figyelembe, noha lehetséges, hogy finanszírozásuk valóban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében történik majd. Előfordulhat tehát, hogy e tagállamok előre jelzett hiánya túl van becsülve.

III. MELLÉKLET: Adósságfenntarthatósági elemzés és érzékenységi elemzés

Ez a melléklet az államadósság alakulása és az esetleges makrogazdasági sokkok közötti kapcsolatot mutatja be a 473/2013/EU rendelet 7. cikkében előírt érzékenységi elemzés formájában. A Bizottság a nominális GDP-növekedéssel, a pénzügyi piaci fejleményekkel és a költségvetési egyenleget érintő költségvetési sokkokkal kapcsolatos kockázatoknak az államadósság dinamikájára gyakorolt lehetséges hatását sztochasztikus adósságprognózisokkal vizsgálja[27].

A sztochasztikus prognózisok a 2022–2026 közötti időszakra vonatkozó következő két „központi" adósságprognózis makrogazdasági bizonytalanságait elemzik: a 2021. őszi bizottsági előrejelzésen, illetve a 2022. évi költségvetésiterv-javaslatokon alapuló forgatókönyv. Az előrejelzés időtávlatán túl mindkét esetben a változatlan költségvetési politikára vonatkozó szokásos feltételezéssel élünk[28].

A lehetséges adósságpályák eloszlását a III.1. ábra mutatja be – a legyezőábrákon látható kúpszerű eloszlás a központi adósságprognózisban figyelembe vett makrogazdasági feltételeket érő sokkhatások szimulációjával állt elő. A kúp a lehetséges makrogazdasági feltételeket képezi le, mintegy 2000, a növekedést, a kamatlábakat és az elsődleges egyenleget érő sokkhatás szimulációja alapján. A szimulált sokkok mérete és korrelációja e változók múltbeli volatilitását és kapcsolatait tükrözi[29]. A legyezőábrák tehát az euróövezet adósságdinamikájáról szolgáltatnak valószínűségi információkat, a növekedést, kamatlábakat és elsődleges egyenleget érő, a múltbeli fejleményeknek megfelelő méretű és korrelációjú sokkok esetleges bekövetkeztének figyelembevételével.

A legyezőábrákon szaggatott vonal jelzi a központi adósságprognózis alapján kirajzolódó adósságpályát. A vastag fekete vonal a szimulációk eredményének mediánját mutatja. A kúp a lehetséges adósságpályák 80%-át tartalmazza, a legkevésbé valószínű sokkokon alapuló 20% nélkül. A kúpon belül eltérő színnel jelzett területek a lehetséges adósságpályák teljes eloszlásának különböző szegmenseit képviselik.

A szimulációk szerint 80%-os valószínűséggel várható, hogy a Bizottság előrejelzését alapul véve az euróövezeti adósságráta 2022-ben a GDP 89%-a és 107%-a között, a költségvetésiterv-javaslatokat alapul véve pedig a GDP 90%-a és 108%-a között lesz. Az adósságráta 2026-ra 50%-os valószínűséggel a Bizottság előrejelzése szerint a GDP 95%-a felett, illetve a költségvetésiterv-javaslatok szerint a GDP 99%-a felett lesz.

Ezeket az előrejelzéseket további kockázatok övezik. Mivel a sokkok mérete és korrelációja a változók historikus alakulását tükrözi, a módszertan nem veszi figyelembe a valós idejű bizonytalanságot, különösen a kibocsátási rés értékelésével kapcsolatban. A kibocsátási réseket általában lefelé módosítják, a valós időben feltételezettnél alacsonyabb potenciális kibocsátás irányába. Ez a bizonytalanság olyan további kockázatot jelent a jövőbeli adósságpályák

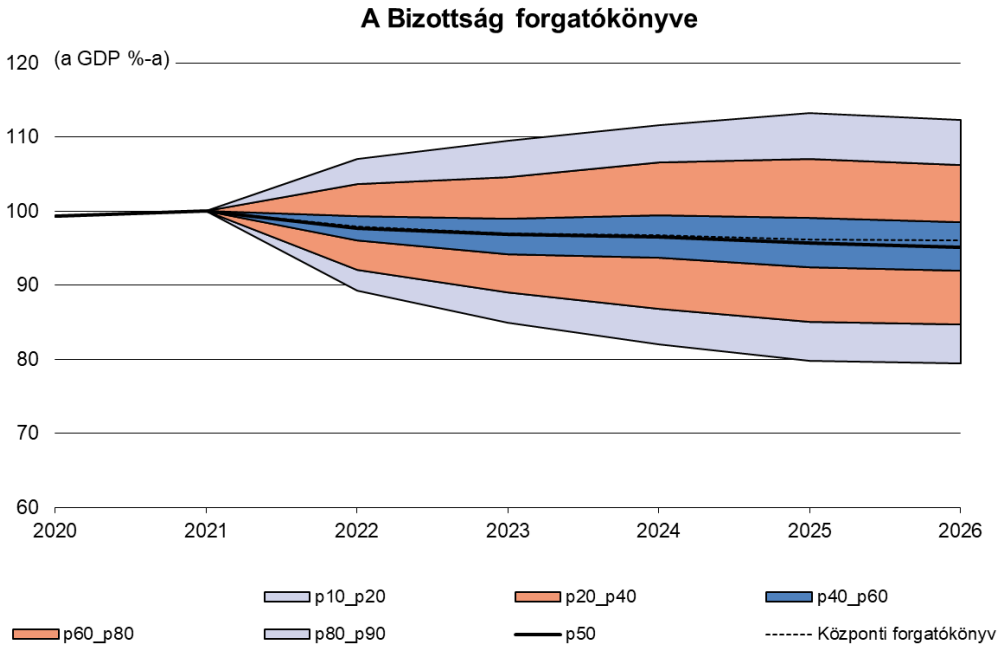
[27] A sztochasztikus államadósság-prognózisok alkalmazott módszertanát az Európai Bizottság 2019. évi adósságfenntarthatósági figyelőjének A7. melléklete, illetve a következő tanulmány mutatja be: „Stochastic public debt projections using the historical variance-covariance matrix approach for EU countries" (A historikus variancia-kovariancia mátrix módszerével készült, az uniós tagállamokra vonatkozó sztochasztikus államadósság-prognózisok) (Katia Berti, European Economy Economic Paper 480. szám, 2013).

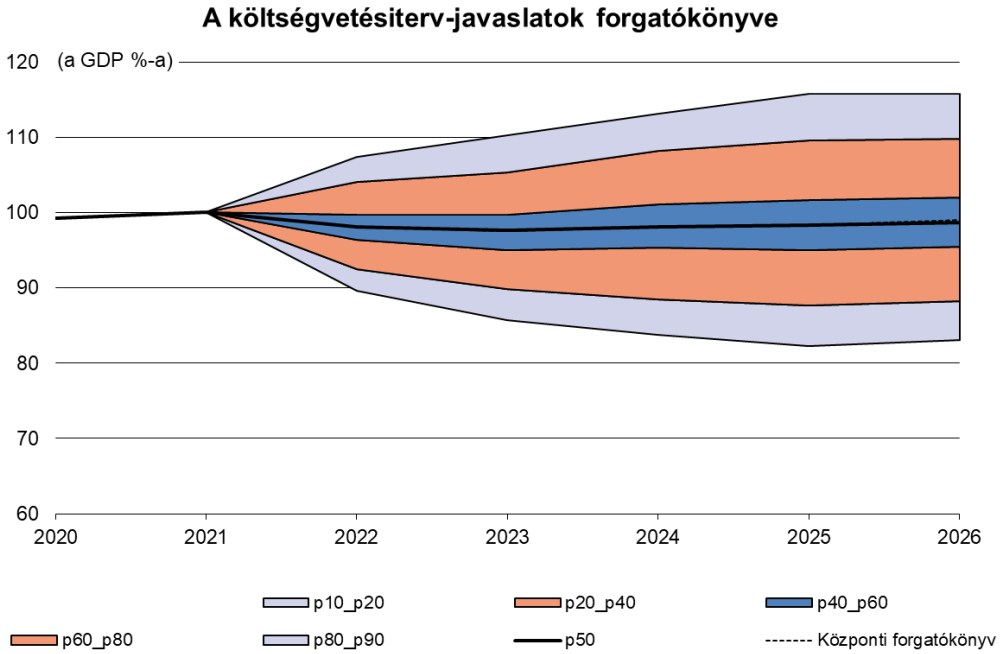
[28] A Bizottság 2021. őszi előrejelzése az elfogadott vagy legalább hitelesen alátámasztott módon bejelentett költségvetési politikai intézkedéseket, valamint a 2021. október 25-én rendelkezésre álló információkat veszi figyelembe. Az előrejelzés utolsó éve, vagyis 2023 után a strukturális elsődleges egyenleget csak a népesség elöregedésének előrejelzett (nettó) költségei módosítják.

[29] A feltételezett sokkok normális együttes eloszlást követnek.

szempontjából, amely ebben az elemzésben nem tükröződik. További kockázatot jelent a függő kötelezettségek esetleges teljesítése, mivel a legyezőábrák csak azon események kockázatát veszik figyelembe, amelyek a múltban ténylegesen bekövetkeztek, és az elsődleges egyenleg romlását okozták.

III.1. ábra: A sztochasztikus államadósság-prognózisok legyezőábrája a bizottsági előrejelzés és a költségvetésiterv-javaslatok forgatókönyve alapján; euróövezet

IV. MELLÉKLET: Táblázatok

IV.1. táblázat: A reál-GDP növekedése a stabilitási programok (SP), a költségvetésiterv-javaslatok (DBP) és a 2021. őszi bizottsági előrejelzés (COM) szerint (%)

	2021			2022		
Ország	SP	DBP	COM	SP	DBP	COM
BE	4,1	5,7	6,0	3,5	3,0	2,6
DE	3	3,5	2,7	2,6	3,6	4,6
EE	2,5	9,5	9,0	4,8	4,0	3,7
IE	4,5	15,6	14,6	5,0	5,0	5,1
EL	3,6	6,1	7,1	6,2	4,5	5,2
ES	6,5	6,5	4,6	7,0	7,0	5,5
FR	5,0	6,3	6,5	4,0	4,0	3,8
IT	4,5	6,0	6,2	4,8	4,7	4,3
CY	3,6	5,5	5,4	3,8	4,0	4,2
LV	3,0	3,7	4,7	4,5	5,0	5,0
LT	2,6	4,3	5,0	3,2	4,0	3,6
LU	4,0	6,0	5,8	4,0	3,5	3,7
MT	3,8	4,8	5,0	6,8	6,5	6,2
NL	2,2	3,9	4,0	3,5	3,5	3,3
AT	1,5	4,4	4,4	4,7	4,8	4,9
SI	4,6	0,0	6,4	4,4	4,7	4,2
SK	3,3	3,7	3,8	6,3	4,2	5,3
FI	2,6	3,3	3,4	2,5	2,9	2,8
Euróövezet	4,0	5,4	5,0	4,1	4,3	4,3

IV.2. táblázat: Az államháztartási egyenleg a stabilitási programok (SP), a költségvetésiterv-javaslatok (DBP) és a 2021. őszi bizottsági előrejelzés (COM) szerint (a GDP %-ában)

	2021			2022		
Ország	SP	DBP	COM	SP	DBP	COM
BE	-7,7	-8,1	-7,8	-4,5	-4,9	-5,1
DE	-9	-7 ¼	-6,5	-3	-3 ¼	-2,5
EE	-6,0	-3,3	-3,1	-3,8	-2,2	-2,5
IE	-4,7	-3,1	-3,2	-2,8	-1,8	-1,7
EL	-9,9	-9,9	-9,9	-2,9	-3,7	-3,9
ES	-8,4	-8,4	-8,1	-5,0	-5,0	-5,2
FR	-9,0	-8,1	-8,1	-5,3	-5,0	-5,3
IT	-11,8	-9,4	-9,4	-5,9	-5,6	-5,8
CY	-4,7	-5,0	-4,9	-0,9	-1,1	-1,4
LV	-9,3	-9,3	-9,5	-2,7	-4,8	-4,2
LT	-8,1	-4,4	-4,1	-6,0	-3,1	-3,1
LU	-2,0	-0,6	-0,2	-1,3	-0,2	0,2
MT	-12,0	-11,1	-11,1	-5,6	-5,6	-5,8
NL	-5,9	-6,0	-5,3	-1,7	-2,4	-2,1
AT	-8,4	-6,0	-5,9	-4,3	-2,3	-2,3
SI	-8,6	-7,5	-7,2	-5,7	-5,4	-5,2
SK	-9,9	-7,9	-7,3	-5,1	-4,9	-4,2
FI	-4,7	-3,9	-3,8	-2,9	-2,4	-2,4
Euróövezet	-8,7	-7,4	-7,1	-4,2	-4,0	-3,9

IV.3. táblázat: A GDP-arányos államadósság a stabilitási programok (SP), a költségvetésiterv-javaslatok (DBP) és a 2021. őszi bizottsági előrejelzés (COM) szerint (a GDP %-ában)

	2021			2022		
Ország	SP	DBP	COM	SP	DBP	COM
BE	116,3	113,9	112,7	116,0	114,3	113,1
DE	74 1/2	72 ¼	71,4	74	71 ¼	69,2
EE	21,4	17,7	18,4	24,6	19,7	20,4
IE	62,2	55,2	55,6	60,2	51,9	52,3
EL	204,8	197,9	202,9	189,5	190,4	196,9
ES	119,5	119,5	120,6	115,1	115,1	118,2
FR	117,8	115,3	114,6	116,3	113,5	113,7
IT	159,8	153,5	154,4	156,3	149,4	151,4
CY	111,9	107,7	104,1	103,9	100,9	97,6
LV	48,9	48,8	48,2	50,3	51,7	50,7
LT	52,1	46,0	45,3	54,2	45,6	44,1
LU	26,9	25,8	25,9	28,0	26,6	25,6
MT	65,0	61,3	61,4	65,8	61,8	62,4
NL	58,6	57,8	57,5	56,9	57,7	56,8
AT	89,6	82,8	82,9	88,1	79,1	79,4
SI	80,4	78,5	77,7	79,6	77,5	76,4
SK	64,1	61,5	61,8	65,5	61,5	60,0
FI	71,6	71,2	71,2	72,4	71,3	71,2
Euróövezet	103,1	97,8	100,0	102,8	95,9	97,9